

**Hannu Tuuri
Marja Katajavirta
Elina Järvinen
Sanna Jyllilä**

A close-up photograph of a red and green striped fabric, likely a traditional Finnish textile. A gold chain with heart-shaped charms and a small bell is draped across the fabric. A wooden object, possibly a part of a traditional instrument or tool, is visible on the left side.

Etelä-Pohjanmaan matkailun aluetaloudelliset vaikutukset

**Tulo- ja työllisyys selvitys
vuosilta 2019-2021**

SeAMK 2022

Hannu Tuuri, Marja Katajavirta, Elina Järvinen & Sanna Jyllilä

Etelä-Pohjanmaan matkailun aluetaloudelliset vaikutukset

Tulo- ja työllisyys selvitys vuosilta 2019–2021

ISBN 978-952-7317-88-4 (verkkojulkaisu)

Kannen kuva: Jari Ratilainen, kuva on tuotettu
Euroopan maaseuturahaston tuella.

SeAMK

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Tiivistelmä

Hannu Tuuri, Marja Katajavirta, Elina Järvinen & Sanna Jyllilä. 2022. Etelä-Pohjanmaan matkailun aluetaloudelliset vaikutukset Tulo- ja työllisyys selvitys vuosilta 2019–2021. 53 s.

Tämän selvityksen taustalla on Guide – Tiedolla kestävä matkailua -hanke, jonka osana tämä selvitys on laadittu. Hanketta on rahoittanut Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus Manner-Suomen maaseudun kehittämisen Maaseuturahastosta.

Nyt toteutetussa selvityksessä arvioidaan Etelä-Pohjanmaan matkailun volyymia, yöpymiskapasiteettia ja matkailun aluetaloudellisia vaikutuksia sekä näiden kehittymistä koko maakunnan tasolla viimeisen vuosikymmenen aikana, ja erityisesti vuosina 2019–2021. Selvityksessä käytettiin aineistona pääsääntöisesti Tilastokeskuksen tietokantoja ja vuonna 2021 toteutetun Etelä-Pohjanmaan matkailijaselvitys 2021 -raporttia, jonka aineistoon oli haastateltu 2448 kesä- ja 751 talvimatkailijaa.

Nyt toteutetun selvityksen mukaan Etelä-Pohjanmaalla matkailun rooli kansantaloudessa on hieman muuta maata pienempi. Luonteenomaista Etelä-Pohjanmaan matkailulle on lyhyt sesonki mm. yöpymisten painottuessa kesäkuukausille (kesä-, heinä- ja elokuu) sekä ulkomaisten matkailijoiden vähäisyys (vuonna 2019 noin 6 % yöpymisistä). Toisaalta maakunnan matkailu on monilla mittareilla mitaten ollut viimeisen vuosikymmenen kasvussa, esimerkiksi sen osuus bruttokansantuotteesta on kasvanut. Maakunnan matkailu oli korona edeltävänä vuonna 2019 ennätystasolla, mm. matkailun kokonaiskysyntä oli 291 miljoonaa, matkailun osuus maakunnan bruttokansantuotteesta oli 1,9 % ja matkailualalla työskenteli kaikkiaan noin 3150 henkilöä. Myös rekisteröidyn majoituksen määrässä päästiin ennätyslukemiin, lähes 800 000 yöpymiseen. Matkailutoimialojen työvoiman osuus kaikista maakunnan työllisistä oli 3,6 %.

Korona aiheutti vuoden 2020 matkailuun selkeän notkahduksen. Maakunnan matkailun kokonaiskysyntä putosi 220 miljoonaan (noin 24 %), ollen 1,4 % maakunnan bruttokansantuotteesta. Myös matkailualojen työllisyys notkahti 2600 työntekijään (noin 17 %). Samansuuntainen notkahdus nähtiin myös rekisteröidyn majoitusmäärän pudotessa alle 600 000 yöpymiseen.

Etelä-Pohjanmaan matkailu palautui nopeasti koronavuoden notkahduksesta, mikä näkyi mm. rekisteröidyn majoituksen määrän palautuessa lähelle ennätystasoa, noin 761 000 yöpymiseen. Vuonna 2021 voidaan matkailijoiden arvioida käyttäneen Etelä-Pohjanmaalla matkaillessaan rahaa yhteensä 356 miljoonaa euroa (verojen jälkeen noin 295 miljoonaa euroa). Arvio matkailun aikaansaamista välittömistä ja välillisistä tulovaikutuksista yhteensä vuonna 2021 oli noin 443 miljoonaa euroa.

Tulokset osoittavat, että matkailu tuo vuosittain Etelä-Pohjanmaalle merkittävän määrän tuloja ja työpaikkoja ja näin edesauttaa maakunnan kuntien taloutta ja monipuolisen palvelurakenteen säilymistä.

¹ Asiasanat: matkailu, aluetaloudelliset vaikutukset, tulo- ja työllisyys selvitys, Etelä-Pohjanmaa

SISÄLTÖ

Tiivistelmä

SISÄLTÖ

Kuviot	5
Taulukot.....	6
Käytetyt termit ja lyhenteet.....	7
1 JOHDANTO	11
1.1 Tausta ja tavoite.....	11
1.2 Selvityksessä käytetyt menetelmät ja aineistot	12
2 ETELÄ-POHJANMAA MATKAILUALUEENA	15
3 ETELÄ-POHJANMAAN MATKAILUN TUNNUSLUKUJA	18
3.1 Päiväkävijät ja yön yli matkailijat	18
3.2 Majoituspalvelut ja niiden kehitys	21
3.3 Etelä-Pohjanmaan kesämökit ja majoituskapasiteetti.....	24
3.4 Rekisteröidyt yöpymiset	27
4 MATKAILUN ALUETALOUEDELLISET VAIKUTUKSET ETELÄ-POHJANMAALLA	33
4.1 Matkailun kokonaiskysynnän kehitys Etelä-Pohjanmaalla.....	33
4.2 Vuoden 2021 matkailutulo menomenetelmällä.....	36
4.3 Matkailutoimialojen työllisyys	37
4.4 Tulo- ja työllisyysvaikutukset matkailualan sisällä	39
5 YHTEENVETO	44
LÄHTEET	49
LIITTEET	52

Kuviot

Kuvio 1. Matkailun aluetaloudelliset vaikutukset. Lähde: lisäyksiin Vuorio 1988.	12
Kuvio 2. Matkailutuotteet kansantaloudessa. Lähde: Tilastokeskus (2005).....	13
Kuvio 3. Erilaisten matkailupalveluiden tarjoajien lukumäärä Etelä-Pohjanmaalla. Lähde: Etelä-Pohjanmaan matkailustrategia 2020–2028.....	17
Kuvio 4. Vapaa-ajan matkailijoiden päivämatkojen ja yön yli matkojen määrä (1000 kpl) Etelä-Pohjanmaalla vuosina 2018 ja 2021. Lähde: Tilastokeskus (i.a.-e).	18
Kuvio 5. Majoitusliikkeiden keskimääräinen rekisteröity vuosikapasiteetti (huoneet lkm.) Etelä-Pohjanmaalla. Lähde: Tilastokeskus (i.a.-b).	22
Kuvio 6. Majoitusliikkeiden keskimääräinen huonekäyttöaste % Etelä-Pohjanmaalla. Lähde: Tilastokeskus (i.a.-d).....	23
Kuvio 7. Rekisteröityjen yöpymisten määrä (1000 vrk) Etelä-Pohjanmaalla 2010–2021. Lähde: Tilastokeskus (i.a.-c).	27
Kuvio 8. Kotimaisten ja ulkomaisten rekisteröityjen yöpymisten määrä (1000 vrk) Etelä-Pohjanmaalla 2010–2021. Lähde: Tilastokeskus (i.a.-c).	28
Kuvio 9. Vapaa-ajan, työhön liittyvät ja muut kotimaiset yöpymiset. Lähde: Visit Finland (i.a.-c).	29
Kuvio 10. Vapaa-ajan, työhön liittyvät ja muut ulkomaiset yöpymiset. Lähde: Visit Finland (i.a.-c).	30
Kuvio 11. Rekisteröityjen yöpymisten määrä (1000 vrk) Etelä-Pohjanmaalla kuukausittain vuosina 2019–2021. Lähde: Tilastokeskus. (i.a.-a).....	32
Kuvio 12. Etelä-Pohjanmaan matkailun tulo- ja työllisyyselvitys. Matkailu lukuina....	45

Taulukot

Taulukko 1. Kotimaisten yöpymisten määrä Suomessa majoitusmuodoittain vuosina 2015-2021. Lähde: Tilastokeskus. (i.a.-f).	19
Taulukko 2. Yöpymisen sisältäneet vapaa-ajanmatkat Etelä-Pohjanmaalla maksullisessa ja ilmaismajoituksessa vuosina 2015–2021. Lähde: Tilastokeskus (i.a.-h).	20
Taulukko 3. Majoitusyritykset Etelä-Pohjanmaalla matkailun toimialarekisterin mukaan v. 2020. Lähde: Etelä-Pohjanmaan matkailustrategia 2020–2028.	21
Taulukko 4. Kesämökkien lukumäärä Etelä-Pohjanmaalla. Lähde: Tilastokeskus (i.a.-e).	25
Taulukko 5. Etelä-Pohjanmaan majoituskapasiteetti, vuodepaikkojen määrä.....	26
Taulukko 6. Ulkomaisten matkailijoiden yöpymiset Etelä-Pohjanmaalla (TOP20 maat vuonna 2019). Lähde: Visit Finland (i.a.-d).	31
Taulukko 7. Matkailun kokonaiskysyntä Etelä-Pohjanmaalla. Lähde: Visit Finland (i.a.-a).	34
Taulukko 8. Matkailukysynnän aikaansaama arvonlisäys ja BKT Etelä-Pohjanmaalla. Lähde: Visit Finland (i.a.-a).	35
Taulukko 9. Matkailutoimialojen työllisyys Etelä-Pohjanmaalla. Lähde: Visit Finland (i.a.-a).	38
Taulukko 10. Matkailutilinpidon tyypillisten tuotteiden matkailukulutuksen arvo (eur) ja suhteellinen osuus tuotteiden yhteiskulutuksesta Etelä-Pohjanmaalla vuonna 2019. Lähde: Visit Finland (i.a.-b).	40
Taulukko 11. Välitön veroton matkailutulo (eur) vuonna 2021 neljään eri toimialaryhmään jaettuna (arviointiperusteena matkailutulojen jakaumaa vuonna 2019).....	41
Taulukko 12. Tuotekohtainen matkailutarjonta, matkailukulutus (-kysyntä) sekä matkailukulutuksen osuus tarjonnasta Etelä-Pohjanmaalla vuonna 2019. Lähde: Visit Finland (i.a.-b).	42
Taulukko 13. Toimipaikkojen ja henkilöstön lukumäärä matkailun eri toimialoilla Etelä-Pohjanmaalla vuosina 2015, 2019 ja 2020. Lähde: Tilastokeskus (i.a.-g).	43

Käytetyt termit ja lyhenteet

Arvonlisäys	Matkailun suora arvonlisä BKT:sta tarkoittaa matkailun aikaansaaman arvonlisäyksen osuutta Suomen bruttokansantuotteesta.
BKT	Bruttokansantuote (BKT) sisältää kaikki talouden loppukäyttöön tuotetut tavarat ja palvelut. BKT mittaa maan talouden suuruutta ts. talouden kokonaistuotannon arvoa tietyllä aikavälillä, yleensä yhden vuoden aikana. BKT ilmaisee maan vaurautta ja hyvinvointia. BKT per asukas saadaan jakamalla luku maan väkiluvulla.
Efektiivinen veroaste	Kunnallisverotuksessa tehdään vähennyksiä veronalaisista ansiotuloista. Erilaisten vähennysten johdosta kuntien tuloveroprosentit (nimellinen veroaste) eivät vastaa todellista veroastetta kunnissa. Efektiivinen veroaste tarkoittaa todellisudessa maksuun pannun kunnallisveron suhdetta ansiotuloihin.
Käyttöaste	Käyttöaste ilmaistaan yleensä prosentteina siitä, kuinka paljon huone- tai vuodekapasiteetista on käytössä. Vuodepaikkojen käyttöaste lasketaan yöpymisten mukaan.
Liikevaihto	Kirjanpitovelvollisen varsinaisen toiminnan liikevaihto koostuu myyntituotoista, joista on vähennetty arvonlisävero, välittömät myynnin määrään perustuvat verot sekä myönnetyt avustukset.
Majoituskapasiteetti	Majoituskapasiteetti tarkoittaa majoitusliikkeen huoneita, mökkejä ja muita majoitustiloja sekä niissä olevien vuodepaikkojen lukumäärää.

Matka	Matka on henkilön kotoaan matkan lähtöpaikasta lähtemisen ja paluun välinen aika.
Matkailija	Matkailija on yöpyvä matkailija, joka viettää kohteessa vähintään yhden yön joko maksullisessa tai maksuttomassa majoituksessa. Matkailija, joka ei yövy kertaakaan matkansa aikana, on päivämatkailija tai päiväkävijä.
Matkailu	Matkailu on, kun ihmiset matkustavat tavanomaisen elinpiirinsä ulkopuolella olevaan paikkaan ja oleskelevat siellä yhtäjaksoisesti korkeintaan yhden vuoden.
Matkailukysyntä	Matkailukysyntä (tai matkailukulutus) tarkoittaa matkasta aiheutuneita kokonaiskustannuksia matkustuksen aikana ja matkan kohteessa, jotka matkailija itse tai joku muu hänen puolestaan maksaa ennen matkaa tai sen jälkeen. Kotimainen matkailukysyntä on suomalaisten matkailijoiden matkailun kulutusmenot Suomessa ja vastaavasti ulkomainen matkailukysyntä koostuu ulkomaisten matkailijoiden kulutusmenoista Suomessa. Muu matkailukysyntä sisältää työ- ja matkakorvaukset sekä omien mökkien käyttämisen. Matkailun kokonaiskysyntä kuvaa matkailijoiden tuotteisiin ja palveluihin käyttämää Suomeen (tässä Etelä-Pohjanmaalle) jäävää rahamäärää. Se sisältää sekä matkailijan itsensä että muiden (esim. työnantajan) maksamat menot. Lisäksi matkailukysyntä sisältää omien vapaa-ajan asuntojen laskennallisen käytön. Matkailun kokonaiskysyntä muodostuu yhteensä suomalaisten ja ulkomaisten matkailijoiden kysynnästä Suomessa.

Matkailutulo	Matkailutuloa on yrityksen matkailusta saamaa arvonlisäverotonta tuloa, kun matkailija ostaa tuotteita tai palveluja yritykseltä, toisin sanoen se koostuu matkailijoiden käyttämästä rahasta, matkailupalveluiden ja -tuotteiden myynnistä saatavasta tulosta/hyödystä (euroa). Välitön matkailutulo kertyy matkailijoiden alueen matkailuun luettavien toimialojen yrityksiltä hankkimistaan tuotteiden ja palveluiden kerryttämästä liikevaihdosta. Välillinen matkailutulo on matkailun tuottama liikevaihto toimittajayrityksissä.
Menomenetelmä	Menomenetelmässä kartoitetaan matkailijoiden rahankäyttöä alueella.
Perushinta	Hinta, jonka tuottaja saa ostajalta tuotettua tavara- tai palveluyksikköä kohti. Perushintaan eivät kuulu tuotetusta yksiköstä sen tuotannon tai myynnin seurauksena maksettavat verot (niin kutsutut tuoteverot), mutta perushintaan kuuluvat kaikki yksikön tuotannon tai myynnin seurauksena saatavat tukipalkkiot (niin kutsutut tuotetukipalkkiot). Perushintaan sisältyvät vain ne kuljetuskustannukset, jotka ostaja maksaa tuottajalle ilman erillistä laskua.
Päiväkävijä	Matkailija, joka ei yövy matkan aikana eikä matkan kohteessa maksullisessa tai maksuttomassa majoituksessa.
Rekisteröimätön majoitus	Tilastoimaton majoitus, johon lukeutuvat kaikki alle 20 vuodepaikan majoitusliikkeet.

- Rekisteröity majoitus** Tilastoidut yöpymiset ovat **rekisteröityä majoitusta** sellaisilta majoitusliikkeiltä, joilla on vähintään 20 vuodepaikkaa tai sähköpistokkeella varustettua matkailuvaunu- tai matkailuautopaikkaa.
- Tulomenetelmä** **Tulomenetelmässä** lasketaan yhteen tuotannon tuloerät eli palkat, voitot, sosiaaliturvamaksut.
- Matkailun työllisyys** **Matkailun työllisyys** on kaikki ne henkilöt – sekä yrittäjät että työntekijät, jotka toimivat jollain matkailuun luettavalla toimialalla (ravitsemis- ja majoitustoiminta, henkilöliikenne, kulttuuri-, urheilu- ja virkistystoiminta).
- Yöpyminen** Yöpymisellä mitataan matkan kestoa ts. yksi **yöpyminen** on yksi matkailijan Suomessa viettämä yö. **Ulkomaiset yöpymiset** ovat ulkomaisten matkailijoiden Suomessa viettämät yöt. Ulkomaisiin yöpymisiin ei lasketa matkalla Suomeen vietettyjä öitä. Yöpymisen sisältämällä matkalla voidaan yöpyä maksullisessa tai ilmaismajoituksessa.

1 JOHDANTO

1.1 Tausta ja tavoite

Suomen matkailustrategiassa 2019–2028 ja toimenpiteet 2019–2023, Yhdessä enemmän – kestävä kasvua ja uudistumista Suomen matkailuun -raportissa määritellään suuntaviivat matkailuun tuleville vuosille. Strategiassa korostetaan syitä panostaa matkailuun:

1) matkailu on suuren kasvupotentiaalin omaava palveluala, jolla on paljon kerrannaisvaikutuksia muille aloille, 2) matkailu on kasvava vientitoimiala, 3) matkailu on merkittävä työllistäjä ja 4) matkailu on alueellisesti merkittävä elinkeino Suomessa.

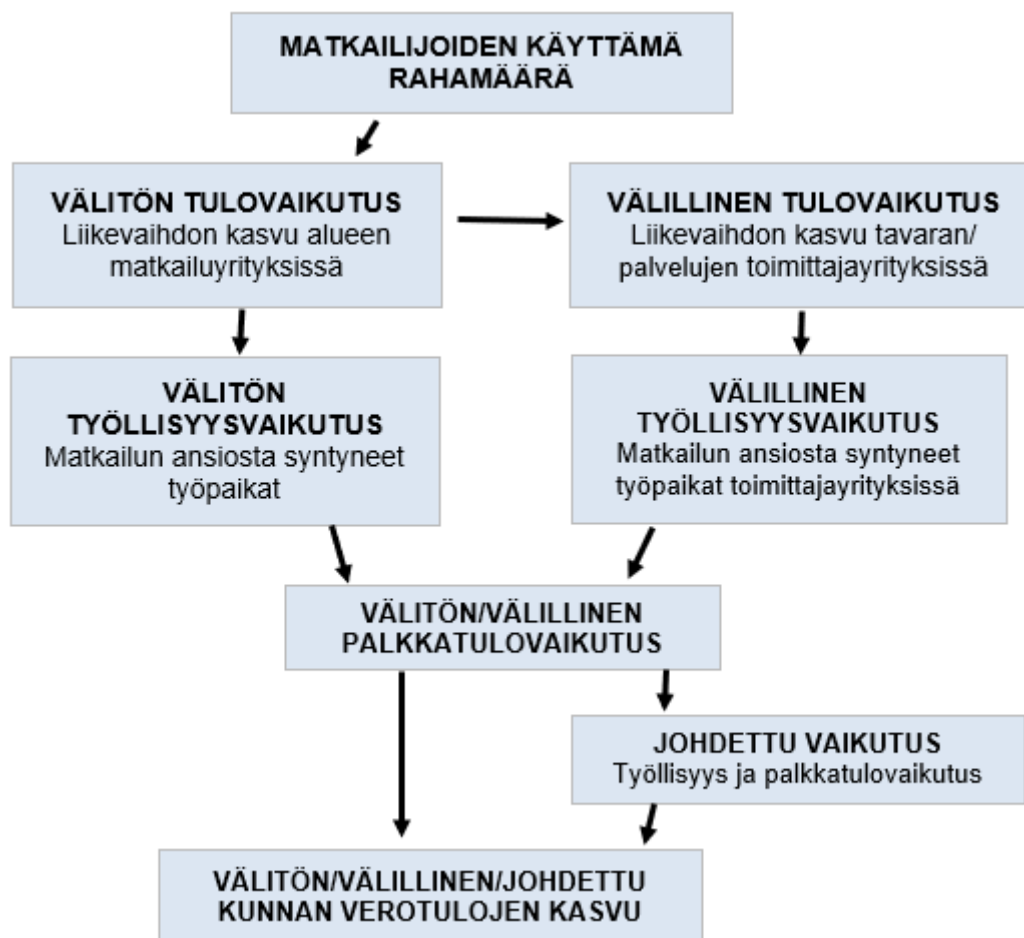
Matkailutulot edesauttavat maakunnan kuntien taloutta ja monipuolisen palvelurakenteen säilymistä. Etelä-Pohjanmaan kunnat ja eri toimijat ovat satsanneet matkailun kehittämiseen, ja maakunnassa on toteutettu ja on meneillään lukuisia määriä erilaisia matkailun kehittämishankkeita. Päätöksenteon ja maakunnan matkailun kehittämistyön pohjaksi tarvitaan tutkittua luotettavaa tietoa matkailun tilasta ja kehityksestä sekä matkailun vaikutuksesta alueen elinkeinoelämään.

Nyt toteutetussa tulo- ja työllisyys selvityksessä arvioidaan Etelä-Pohjanmaan matkailun volyyymiä ja matkailun aluetaloudellisia vaikutuksia sekä niiden kehittymistä. Tuloksia on tarkasteltu nyt vain maakuntatasoisesti, sillä seutukuntakohtaista tarkastelua eivät käytössä olleet aineistot tukeneet. Etelä-Pohjanmaalta on tehty matkailun tulo- ja työllisyys selvityksiä neljän vuoden välein, viimeksi vuodesta 2016. Tämä selvitys oli tarkoituksenaan laadittu vuodesta 2020, mutta johtuen covid-19-pandemian (koronapandemian) voimakkaasta vaikutuksesta matkailuun päätettiin selvitys tehdä poikkeuksellisesti vuosilta 2019–2021. Näin selvitykseen saatiin mukaan matkailun näkökulmasta sekä tavanomainen vuosi 2019 että kaksi koronapandemian takia poikkeuksellista vuotta.

Selvitys on laadittu osana Guide – Tiedolla kestävä matkailua -hanketta, jota on rahoittanut Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus Manner-Suomen maaseudun kehittämisen Maaseuturahastosta. Seinäjoen ammattikorkeakoulu hallinnoi hanketta ja toteutti selvityksen vuoden 2022 aikana.

1.2 Selvityksessä käytetyt menetelmät ja aineistot

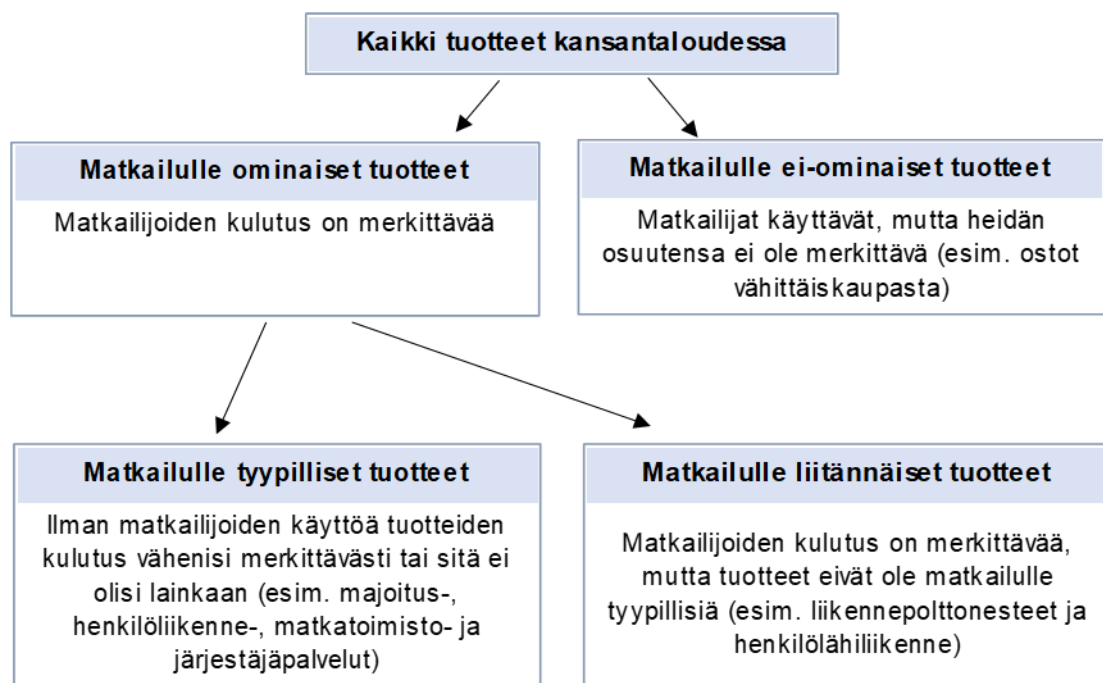
Matkailua voidaan tutkia monesta eri näkökulmasta esimerkiksi luonnontieteet, filosofia tai taloustieteet. Tässä Etelä-Pohjanmaan matkailun tulo- ja työllisyys selvityksessä vuosilta 2019–2021 keskitytään ainoastaan taloustieteelliseen näkökulmaan. Kuviossa 1 on avattu matkailun aluetaloudellisia vaikutuksia ja matkailijoiden käyttämien eurojen vaikutusta välittömiksi, välilliseksi ja johdetuiksi kuntien verotulojen kasvuksi. Välittömiä vaikutuksia ovat matkailuyritysten saama tulo matkailijoilta euroina ja työllisyysvaikutukset näissä matkailuyrityksissä. Vastaavasti välillisiä tulovaikutuksia ovat matkailuyritysten käyttämät palveluiden ja tavaroiden toimittajayritysten toiminta ja menestys sekä työllisyysvaikutukset näissä toimittajayrityksissä. Näistä syntyy välitön ja välillinen palkkatulovaikutus sekä johdettu palkka- ja työllisyysvaikutus. Yhteensä nämä kaikki kasvattavat kuntien verotuloja. (Kauppila, 2011, dia 11).

Kuvio 1. Matkailun aluetaloudelliset vaikutukset. Lähde: lisäyksen Vuorio 1988.

Tilastokeskuksen mukaan matkailuelinkeino on haastava määrittellä, koska matkailuun on jollain tavalla sidoksissa yli 10 erilaista matkailulle tyypillistä toimialaa. Näitä ovat esimerkiksi majoitus- ja ravitsemistoiminta, kulttuuri-, urheilu- ja virkistyspalvelut, henkilöliikennepalvelut. Lisäksi matkailuelinkeinoon voidaan lukea matkailulle liitännäisiä ja ei-ominaisia toimialoja, kuten polttoaineiden kauppa ja vähittäiskauppa. Matkailulle tyypilliset toimialat ovat riippuvaisia matkailusta ja toisaalta myös välttämättömiä matkailulle (Tilastokeskus, 2005).

Kuviossa 2 on matkailualaa tarkasteltu tuotteiden näkökulmasta. Tilastokeskuksen (2005) mukaan matkailun toimialat puolestaan tarjoavat matkailulle ominaisia ja myös tyypillisiä tuotteita ja palveluita, joiden kulutus ja siten myös tulo on merkittävää. Ilman matkailijoita näiden tuotteiden kulutus olisi todella pientä tai sitä ei olisi lainkaan. Samaan aikaan matkailijoiden käyttämät tuotteet, esimerkiksi vähittäiskauppaostokset, luetaan matkailulle ei-ominaisiksi tuotteiksi, joiden tuottama tulovirta muulle kuin matkailutoimialalle on merkittävämpää. Matkailulle ominaisiksi liitännäisiksi tuotteiksi luetaan myös polttoaineet ja henkilöliikenne. Näitä tuotteita matkailijat käyttävät todella paljon, mutta ne eivät ole matkailulle tyypillisiä.

Kuvio 2. Matkailutuotteet kansantaloudessa. Lähde: Tilastokeskus (2005).

Matkailutoimialalle tyypillisesti aineistoa tähän selvitykseen on kerätty useista eri lähteistä. Tässä selvityksessä pääasiallinen tietolähde on ollut Suomen viralliset tietokannat Tilastokeskukselta, johon tiedot ovat pääsääntöisesti kerätty yrityksiltä. Tosin raportissa on esitetty myös tietoja Tilastokeskuksen Suomalaisten matkailu 2012–2021 tutkimuksen aineistoon perustuvasta tietokannasta, jossa tuorein aineisto vuosilta 2018 ja 2021.

Edellä mainittuihin aineistolähteisiin perustuen voitiin raportissa esittää hyvin vertailukelpoisia tietoja aikaisemmilta vuosilta ja saada luotettavaa kuvaa matkailun kehitymisestä Etelä-Pohjanmaalla. Tilastokeskuksen tietokannoissa on myös huomioitu Isonkyrön liittymisen Etelä-Pohjanmaahan vuoden 2021 alusta siten, että Isonkyrön tiedot on päivitetty maakuntakohtaisiin jo liittymistä edeltäviin tietoihin. Joidenkin tietojen osalta pitkät viiveet edellä mainittujen tietokantojen tietojen päivittämisessä aiheuttavat haasteita. Esimerkiksi majoitustilastot päivittyvät jo muutaman kuukauden viiveellä, kun taas matkailutilinpidon luvut päivittyvät 2–3 vuotta jälkikäteen. Toisaalta Tilastokeskus ei päivitä kaikkia tietokantoja joka vuosi, siksi esimerkiksi taulukoista 1–4 puuttuvat 2016 vuoden tiedot.

Osa selvityksessä käytettävissä tiedoista saatiin Etelä-Pohjanmaan matkailustrategia raportista (Järvinen ym., 2020) ja vuonna 2021 tehdystä laajasta Etelä-Pohjanmaan matkailijaselvityksestä (Tuuri ym., 2021), jossa mm. selvitettiin matkailijoiden rahan käyttöä maakunnassa. Matkailijaselvityksen aineistoon haastateltiin 2448 kesä- ja 751 talvimatkailijaa.

Tapahtumat ovat Etelä-Pohjanmaalla merkittävä matkailutulon lähde ja ne hyödyttävät useita erilaisia ammatinharjoittajia.

Kuva: Jari Ratilainen, kuva on tuotettu Euroopan maaseuturahaston tuella.

2 ETELÄ-POHJANMAA MATKAILUALUEENA

Eteläpohjalainen matkailu tunnetaan pääosin maaseutumatkailuyrityksistä, perhematkailuun profiloituneista yrityksistä sekä kansallisesti ja kansainvälisestikin tunnetuista tapahtumista. Etelä-Pohjanmaalla matkailu on usein liittämislinkeino ja toiminta sesonkiluontoista painottuen vahvasti kesäaikaan ja erityisesti heinäkuuhun. Maakunnan matkailukysyntä on perinteisesti muodostunut pääasiallisesti kotimaisista asiakkaista. Koronapandemian mukanaan tuomat matkailun rajoitukset vuosina 2020 ja 2021 vähensivät ulkomaisten matkailijoiden tuloa Suomeen, mutta toisaalta lisäsi kotimaassa matkailua (TEM 2021;1).

Etelä-Pohjanmaalla matkailun kärkikohteiksi voidaan nimetä Ähtäri Zoo, Kyläkauppa Veljekset Keskinen Tuurissa (Alavus) ja PowerPark Kauhavalla. Muita merkittäviä matkailutoimijoita ovat muun muassa Kuortaneen Urheiluopisto ja Ideapark Seinäjoella. Myös osaa maaseutumatkailuyrityksiä voidaan pitää matkailutoimialamme kärkiyrityksinä, joilla on omaleimaista tuotteita ja jotka ovat myös aktiivisia sekä investoineet infraan ja palvelutarjontaansa. Tapahtumien maakunnaksikin nimetty maakunta tunnetaan lukuisista tapahtumista, joita ovat esimerkiksi Tangomarkkinat, Provinssi, Vauhtiajot, Solar Sound Festival Seinäjoella ja Nummirock Kauhajoella sekä kulttuuritapahtumista Ilmajoen Musiikkijuhlat. Kulttuuriin liittyen alueelta löytyy myös kansainvälistä kiinnostusta herättävää Alvar Aallon arkkitehtuuria. Luontomatkailua ja siihen liittyvää reitistöä on kehitetty viime vuosina voimakkaasti. Etelä-Pohjanmaalla Suupohjassa sijaitsevat kaksi kansallispuistoa, Lauhanvuoren kansallispuisto ja Kauhanevan-Pohjankankaan kansallispuisto, kuuluvat Lauhanvuori-Hämeen kangas UNESCO Global Geopark -alueeseen. Myös Järviseudulla valmistellaan Kraatterijärvi Geoparkia (Järvinen ym., 2020).

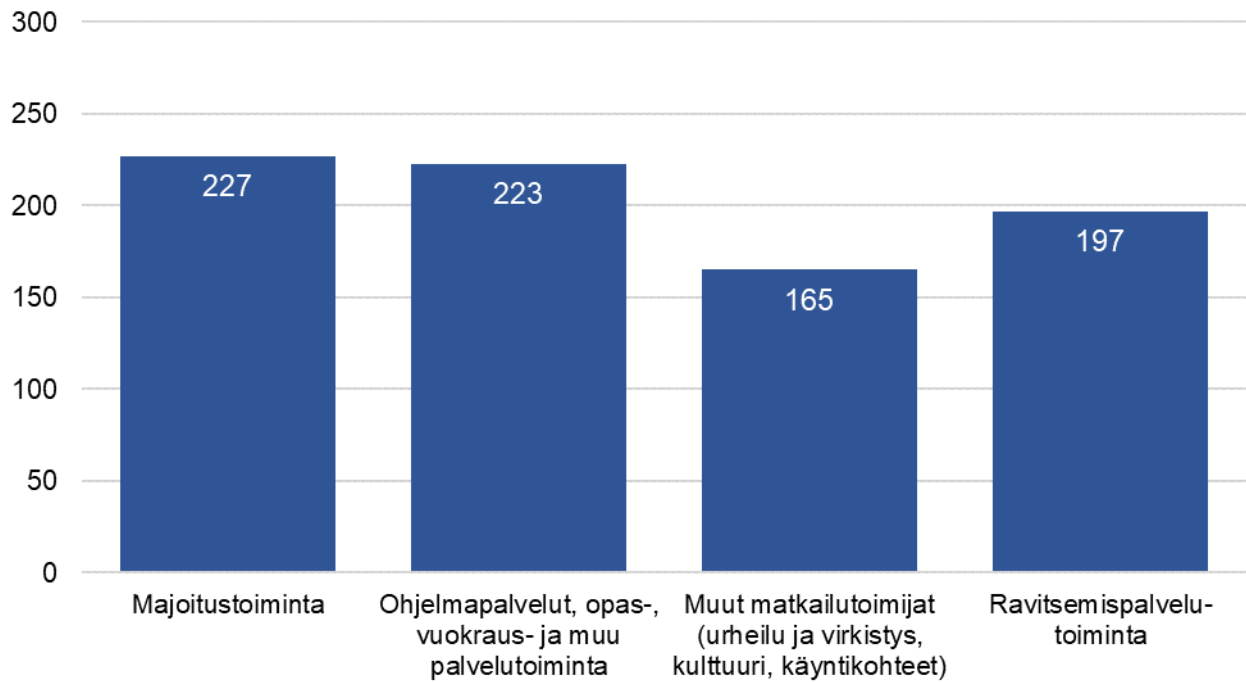
Etelä-Pohjanmaalla matkailuelinkeino nähdään potentiaalisena toimialana, sillä matkailuinfraan on tehty investointeja eri puolilla maakuntaa sekä yrittäjien että kuntien toimesta. Alan kehittymistä ja yrittäjien kasvumahdollisuuksia on tuettu muun muassa alueellisilla kehittämishankkeilla ja yritysryhmähankkeilla. Hankkeissa on huomioitu maakunnan matkailustrategiassa esitetyt strategiset tavoitteet sekä matkailutoimialan ajankohtaisia teemoja, kuten kestävä matkailu, tiedolla johtaminen ja digitalisaatio.

Kuva 1. Etelä-Pohjanmaan matkailustrategia 2020-2028 tiivistelmä. Lähde: Etelä-Pohjanmaan matkailustrategia 2020–2028.

Etelä-Pohjanmaalla toimi vuonna 2021 muutamia satoja matkailualan yrityksiä. Kuviosta 3 nähdään, miten eteläpohjalaiset matkailupalveluja tarjoavat yritykset jakautuvat lukumääräisesti. Majoitustoimintaa harjoitti 227 yritystä, ohjelmapalvelua, opas-, vuokraus- ja muuta palvelutoimintaa 223 yritystä, muita matkailutoimijoita 165 kappaletta ja ravitsemispalvelutoimijoita 197 yritystä pois lukien tilausravintolat. Luvut sisältävät rekisteröidyn lisäksi myös rekisteröimättömän majoituksen yritykset. (Järvinen ym., 2020).

Matkailupalvelut Etelä-Pohjanmaalla (lkm.)

Kuvio 3. Erialaisten matkailupalveluiden tarjoajien lukumäärä Etelä-Pohjanmaalla. Lähde: Etelä-Pohjanmaan matkailustrategia 2020–2028.

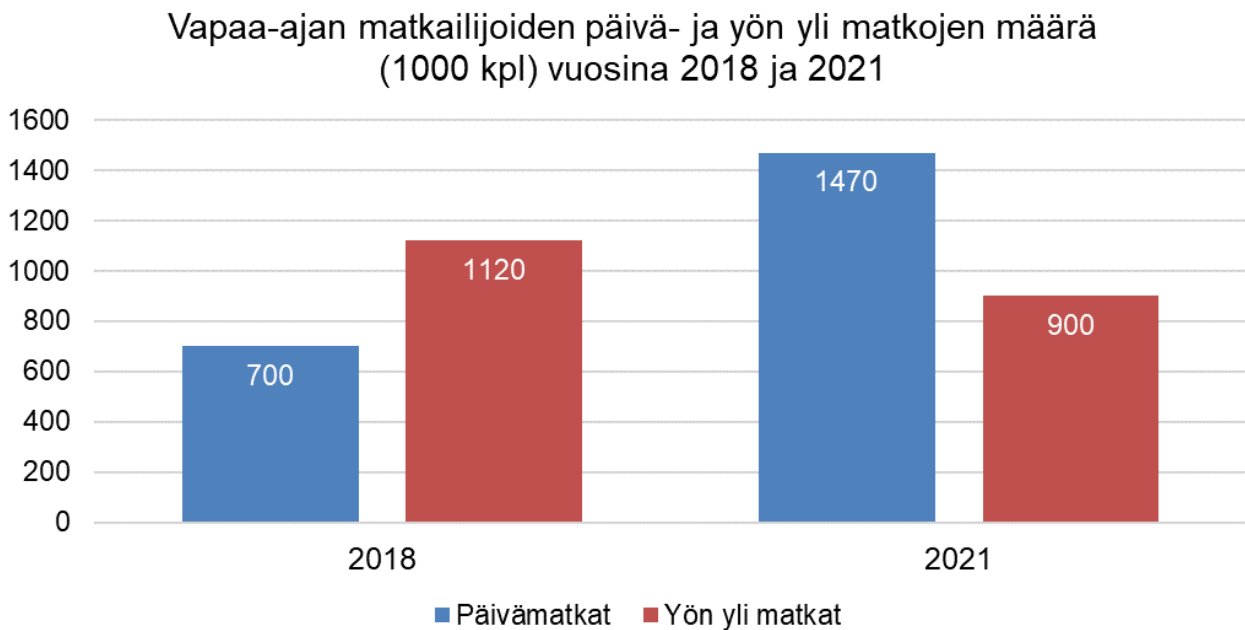

Eteläpohjainen luonto antaa mahdollisuuden myös harjoittaa matkailuliiketoimintaa. Kuva: Lauhanvuori-Hämeen kangas UNESCO Global Geopark Ry, kuvaaja: Terttu Hermansson

3 ETELÄ-POHJANMAAN MATKAILUN TUNNUSLUKUJA

3.1 Päiväkävijät ja yön yli matkailijat

Suuri osa matkailusta ei näy majoituksissa ja majoitustilastoissa, sillä merkittävä osa matkailusta tapahtuu päiväkävijöiden matkoina. Päivämatkailijoita on viimeksi tilastoitu Tilastokeskuksen Suomalaisten matkailu -tutkimuksessa vuosina 2018 ja 2021. Tämän aineiston tietojen mukaan koko valtakunnassa kotimaan vapaa-ajan päivämatkoja tehtiin vuonna 2021 merkittävästi enemmän (yhteensä 28,6 miljoonaa) kuin vuonna 2018. Kuviossa 4 nähdään, että Etelä-Pohjanmaalle suuntautuneiden vapaa-ajan **päivämatkojen määrä** kasvoi viimeisen kolmen vuoden aikana huikkeasti vuoden 2018 noin 700 tuhannesta vuoden 2021 lähes 1,5 miljoonaan. Tämä on lähes kaksi kertaa enemmän kuin yön yli vapaa-ajan matkojen määrä vuonna 2021 (0,9 miljoonaa).

Kuvio 4. Vapaa-ajan matkailijoiden päivämatkojen ja yön yli matkojen määrä (1000 kpl) Etelä-Pohjanmaalla vuosina 2018 ja 2021. Lähde: Tilastokeskus (i.a.-e).

Valtakunnan tasolla suomalaisten matkailijoiden kotimaisten yöpymisten lukumäärä on viimeisen viiden vuoden aikana selvästi kasvanut (Taulukko 1). Kun vuonna 2015 kotimaisia yöpymisiä oli alle 80 miljoonaa, vuonna 2021 niitä oli jo yli 102 miljoonaa. Vuonna 2021 lähes neljännes näistä yöpymisistä tehtiin maksullisessa majoituksessa. Toisaalta maksullisten yöpymisten lukumäärä ei ole viimeisen viiden vuoden aikana juurikaan kasvanut. Sen sijaan maksuttomien yöpymisten määrässä on tapahtunut voimakasta kasvua. Yöpymisten määrä omilla mökeillä tai viikko-osakkeissa on yli kaksinkertaistunut viimeisen viiden vuoden aikana. Suurinta näiden kasvu oli koronavuosina 2020 ja 2021. Tällöin yöpymisiä kertyi koko Suomessa reilusti yli 30 miljoonaa, joka oli likimain tuplaten edeltäviin vuosiin verrattuna. Kaikkein eniten matkailijat kuitenkin yöpyivät maksuttomasti sukulaisten ja tuttavien luona. Vuonna 2021 kotimaan sukulais- ja tuttavavierailut palasivat pienen notkahduksen jälkeen koronapandemiaa edeltävälle tasolle noin 40 miljoonaan yöpymiseen.

Taulukko 1. Kotimaisten yöpymisten määrä Suomessa majoitusmuodoittain vuosina 2015-2021. Lähde: Tilastokeskus. (i.a.-f).

Yöpymisten lkm, tuhansia	Vuosi						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Yhteensä yöpymisiä	78890	80730	80460	78360	81750	90270	102350
Yöt hotelleissa	12970	13790	13510	13360	12940	8370	9930
Yöt leirintäalueilla	930	1430	1230	1680	1200	2140	2390
Yöt vuokramökeissä	5530	5750	6150	6160	5620	7920	8510
Yöt muussa maksullisessa majoituksessa	620	520	790	890	2430	1380	1470
Yöt omilla mökeillä tai lomaosakkeissa	14140	14900	14290	13290	17490	34140	32890
Yöt sukulaisten tai tuttavien luona	40870	40200	40400	38180	37370	30080	40380
Yöt muussa maksuttomassa majoituksessa	2130	2340	2360	2580	3240	4420	4850
Yöt laivassa tai junassa	1700	1810	1730	2210	1410	1790	1840

Maakuntatasolla ei ihan yhtä tarkkaa tietoa eri majoitusmuotojen kehityksestä ollut saatavilla kuin valtakunnan tasolla. Taulukon 2 mukaan vapaa-ajan matkoihin liittyen yöpymisten määrä Etelä-Pohjanmaalla vuoden 2020 pienen notkahduksen jälkeen saavutti vuonna 2021 ennätystason, lähes kolme miljoona yöpymistä. Runsaat neljäsosa (26 %) yöpymisen sisältäneistä vapaa-ajanmatkoista majoituttiin vuonna 2021 Etelä-Pohjanmaalla maksullisessa majoituksessa. Koko valtakunnan tasolla ilmaismajoituksessa yöpyjien määrä (76 %, taulukko 2) oli aavistuksen verran suurempi kuin Etelä-Pohjanmaalla (74 %). Etelä-Pohjanmaalla ei vapaa-ajan matkojen kohdalla ollut havaittavissa vuosina 2020 ja 2021 samanlaista ilmaismajoituksen voimakasta määrällistä kasvua kuin valtakunnan tasolla.

Taulukko 2. Yöpymisen sisältäneet vapaa-ajanmatkat Etelä-Pohjanmaalla maksullisessa ja ilmaismajoituksessa vuosina 2015–2021. Lähde: Tilastokeskus (i.a.-h).

	Vuosi						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Yön yli matkoja, lkm. tuhansina							
Yhteensä yön yli matkoja	1000	1120	1080	1120	1010	690	900
Maksullisessa majoituksessa	230	230	240	220	260	160	200
Ilmaismajoituksessa	780	890	840	900	750	530	700
Yöpymisiä, lkm. tuhansina							
Yhteensä yöpymisiä	2580	2830	2590	2870	2690	1990	2970
Maksullisessa majoituksessa	430	400	530	520	510	540	780
Ilmaismajoituksessa	2150	2430	2060	2350	2180	1460	2200
Matkan keskimääräinen kesto, yötä							
Kaikki yöpyjät (keskiarvo)	2,6	2,5	2,4	2,6	2,7	2,9	3,3
Maksullisessa majoituksessa	1,9	1,7	2,2	2,4	2,0	3,4	3,9
Ilmaismajoituksessa	2,8	2,7	2,5	2,6	2,9	2,8	3,1

3.2 Majoituspalvelut ja niiden kehitys

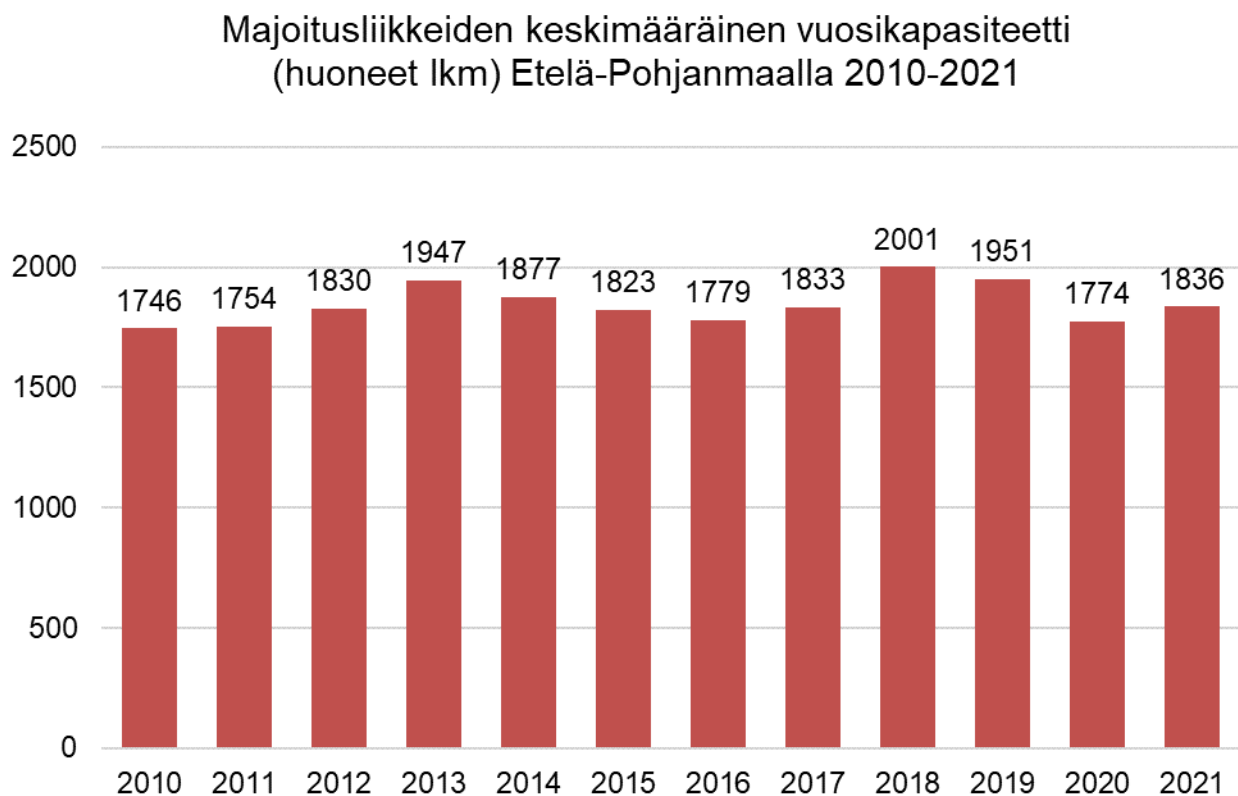
Tässä yhteydessä tarkastelemme majoituspalveluiden kehitystä Etelä-Pohjanmaalla majoitusliikkeiden vuosikapasiteetin ja käyttöasteeseen perustuen. Tilastoinnin piiriin kuuluvat vain sellaiset majoitusliikkeet, joissa on vähintään 20 vuodepaikkaa tai sähköpistokkeella varustettua vaunupaikkaa. Etelä-Pohjanmaan matkailustrategian 2020–2028 mukaan vuonna 2020 yli 20 vuodepaikan majoitusyrityksiä oli 87, joissa oli yhteensä yli 7000 vuodepaikkaa. Alle 20 majoituspaikan majoitusliikkeitä oli 140, joissa vuodepaikkoja oli 1584 (Taulukko 3).

Yli 20 vuodepaikkojen yritysten ja niiden vuodepaikkojen lukumäärän ero taulukoissa 3 ja 5 johtuu käytettävien lähteiden erosta. Kaikki yli 20 vuodepaikkaa omaavat yritykset eivät ilmoitusvelvollisuudesta huolimatta ilmoita majoitustilastoja Tilastokeskukselle. Matkailun toimialarekisteriin on tallennettu kaikkien eteläpohjalaisten yritysten majoituskapasiteettitiedot. Siten taulukossa 3 yli 20 vuodepaikan yrityksillä on vuodepaikkoja selvästi enemmän kuin myöhemmin Tilastokeskuksen tietoihin perustuvassa taulukossa 5. Lisäksi majoitusmuotona on lukuisa määrä rekisteröimättömiä Airbnb-majoituskohteita. Rekisteröimättömiin majoituskapasiteettiin luetaan lisäksi yksityinen mökkimajoitus. Vaikka tässä selvityksessä esitetyt tulokset perustuvat vain tilastoinnin piiriin kuuluviin majoitusliikkeisiin, antaa se jo hyvän kuvan matkailutoimialan kehityksestä ja laajuudesta.

Taulukko 3. Majoitusyritykset Etelä-Pohjanmaalla matkailun toimialarekisterin mukaan v. 2020. Lähde: Etelä-Pohjanmaan matkailustrategia 2020–2028.

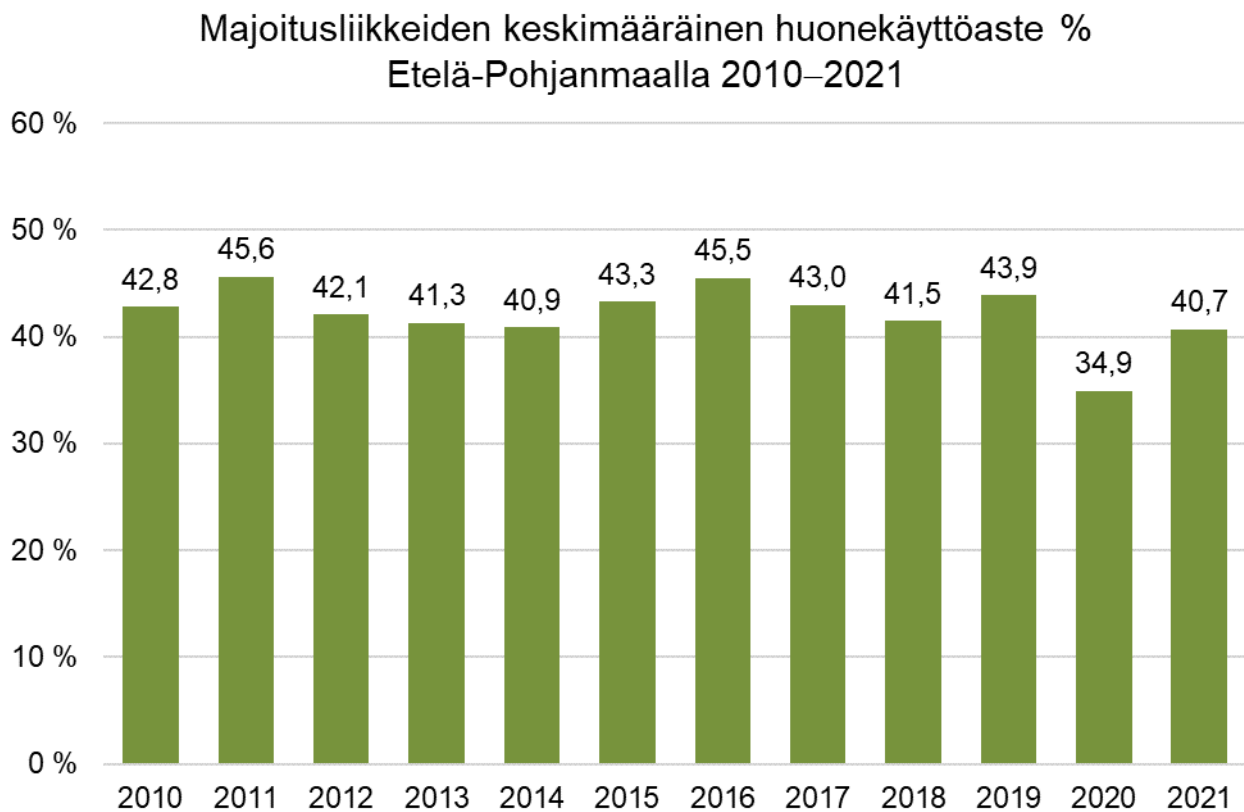
Majoitusyritykset	Yritysten lkm	Vuodepaikat	Huoneet/ mökkit	Caravan- paikat
Yli 20 vuodepaikkaa	87	7391	2840	1009
Alle 20 vuodepaikkaa	140	1584	141	192
Yhteensä	227	8975	2981	1201

Majoitusliikkeiden kapasiteettia tarkastellaan käytössä olevien huoneiden lukumäärään perustuen. Etelä-Pohjanmaan majoitusliikkeiden keskimääräinen vuosikapasiteetti on pysynyt melko samalla tasolla vuosien 2010–2021 aikana vaihdellen noin 1700 ja 2000 huoneen välillä. Eniten majoituskapasiteettia oli vuosina 2013 (1947 huonetta) ja 2018 (2001 huonetta). Ensimmäisenä koronavuotena 2020 maakunnan majoitusliikkeiden majoituskapasiteetti laski edellisvuodesta noin 10 % (1951 => 1774 huonetta). (Kuvio 5).

Kuvio 5. Majoitusliikkeiden keskimääräinen rekisteröity vuosikapasiteetti (huoneet lkm.) Etelä-Pohjanmaalla. Lähde: Tilastokeskus (i.a.-b).

Majoitusliikkeiden keskimääräinen käyttöaste (huonekäyttöaste) on pysytellyt Etelä-Pohjanmaalla hieman 40 % yläpuolella vuodesta toiseen. Reilun 10 vuoden seurantajaksolla korkein majoitusliikkeiden käyttöaste oli 45,5 % vuonna 2011. Ensimmäisenä koronavuotena 2020 käyttöaste laski 34,9 prosenttiin, mutta jo vuonna 2021 käyttöaste oli noussut melko lähelle tavanomaisia lukemia (40,9 %) (Kuvio 6).

Kuvio 6. Majoitusliikkeiden keskimääräinen huonekäyttöaste % Etelä-Pohjanmaalla.
Lähde: Tilastokeskus (i.a.-d).

3.3 Etelä-Pohjanmaan kesämökit ja majoituskapasiteetti

Rekisteröimätön kesämökkien majoituskapasiteetti tuo merkittävän lisän maakunnan majoitusliikkeiden tarjontaan. Koko valtakunnan tasolla kesämökkien määrä on viimeisen kymmenen vuoden tarkastelujaksolla jatkanut kasvuaan aina vuoteen 2021 saakka. Etelä-Pohjanmaan kehitys poikkeaa tältä osin koko Suomen mökkitilastoista. Kesämökkien määrä Etelä-Pohjanmaalla lisääntyi vuodesta 2010 vuoteen 2015 yli 300 mökillä, mutta sen jälkeen määrän kasvu on tyrehtynyt ja mökkien määrä jopa vähentynyt. Vuonna 2020 kesämökkejä Etelä-Pohjanmaalla oli noin 13 300, joka on 500 mökkiä vähemmän kuin vuonna 2015. Vuonna 2021 mökkien lukumäärä oli maakunnassa likimain sama kuin 2020 (Taulukko 4). Tässä tarkastelussa on mukana myös mökit, joiden omistaja asuu mökki-paikkakunnalla.

Etelä-Pohjanmaan mökkirikikkaimmat kunnat ovat koko tarkastelujakson ajan olleet Alavus, Ähtäri, Alajärvi, Lappajärvi ja Kauhava. Samat kunnat ovat myös maakunnan järvirikikkaimpia, toisin sanoen kunta sijaitsee osittain ison järven ympärillä (esimerkiksi Lappajärvi, Alajärvi, Ähtäri) tai kunnassa on lukuisia, jopa kymmeniä järviä (Alavus).

Maakunnan vesistöt ovat paitsi vapaa-ajan asukkaiden ilon niin myös yrittäjien tulon lähde.

Kuva: Kalastuspalvelut Lahnalampi.

Taulukko 4. Kesämökkien lukumäärä Etelä-Pohjanmaalla. Lähde: Tilastokeskus (i.a.-e).

Kesämökkien lkm. Etelä-Pohjanmaalla	Vuosi			
	2010	2015	2020	2021
Alajärvi	1253	1329	1299	1297
Alavus	1904	2035	2000	1997
Evijärvi	699	686	697	701
Ilmajoki	380	373	296	284
Isojoki	316	310	223	224
Isokyrö	261	266	225	226
Karjajoki	107	108	95	96
Kauhajoki	567	577	581	582
Kauhava	1057	1067	1044	1041
Kuortane	737	745	708	710
Kurikka	1107	1104	950	958
Lappajärvi	1098	1150	1210	1208
Lapua	656	677	648	656
Seinäjoki	857	872	857	858
Soini	490	533	544	541
Teuva	182	181	164	161
Vimpeli	441	448	439	439
Ähtäri	1357	1336	1317	1316
Yhteensä Etelä-Pohjanmaalla	13469	13797	13297	13295
Yhteensä koko Suomi	489 232	501 596	508 289	508 919

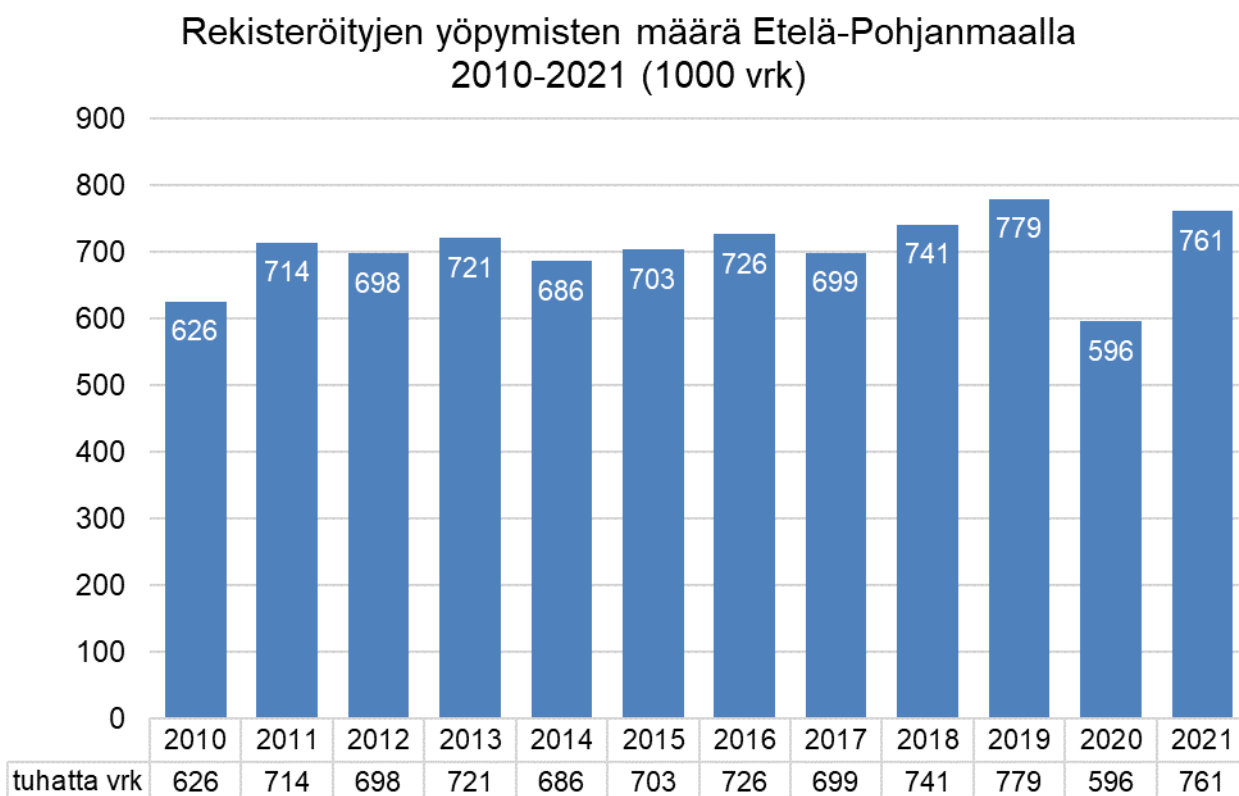
Taulukossa 5 esitetään yhteenveto Etelä-Pohjanmaan majoituskapasiteetista ja vuodepaikkojen määrästä mukaan lukien rekisteröity ja rekisteröimätön majoitus. Kaikkiaan majoitusyrityksillä oli Etelä-Pohjanmaalla vuonna 2019 majoituskapasiteettia noin 6200 vuodepaikkaa ja vuosina 2020 ja 2021 hieman alle 6000 vuodepaikkaa. Rekisteröity majoituskapasiteetti oli vuonna 2019 noin 4611 vuodepaikkaa, ja väheni koronavuotena 2020 noin 4355 vuodepaikkaa. Vuonna 2021 vuodepaikkojen määrä kasvoi vain hieman (Tilastokeskus (i.a.-d). Rekisteröimättömän majoituksen osalta on käytetty arvioinnissa samaa taulukossa 3 esiintyvää kapasiteettitietoa noin 1600 rekisteröimättömästä vuodepaikasta. Lisäksi mökeillä (noin 4000 mökkiä), joiden omistajat asuivat jollain muulla paikkakunnalla kuin mökin sijaintipaikkakunnalla (Tuuri ym., 2014, s. 15), oli majoituskapasiteettia arviolta noin 20 000 vuodepaikkaa (5 vp x 4000).

Taulukko 5. Etelä-Pohjanmaan majoituskapasiteetti, vuodepaikkojen määrä.

Etelä-Pohjanmaan majoituskapasiteetti	Vuodepaikat		
	2019	2020	2021
Rekisteröity kapasiteetti , yli 20 vuodepaikan yritykset	4 611 vp	4 355 vp	4 368 vp
Rekisteröimätön kapasiteetti , alle 20 vuodepaikan yritykset	1 600 vp	1 600 vp	1 600 vp
Rekisteröimätön kapasiteetti, mökit joiden omistaja asuu toisella paikkakunnalla (lkm x 5 vp/mökki)	20 000 vp	20 000 vp	20 000 vp
Yhteensä	26 211 vp	25 955 vp	25 968 vp

3.4 Rekisteröidyt yöpymiset

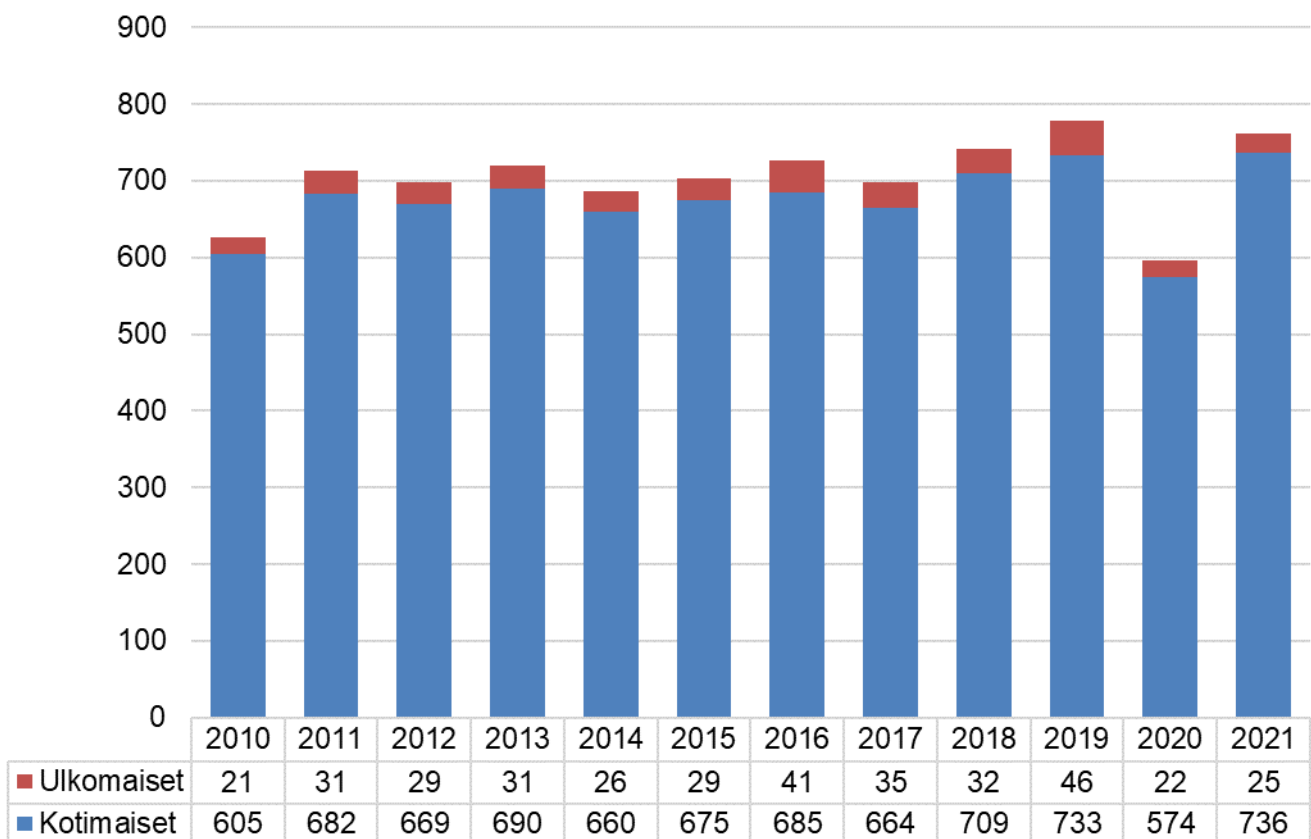
Kuviossa 7 esitellään rekisteröityjen yöpymisten kehitys vuodesta 2010 lähtien. Yöpymisten määrä on pysynyt melko samalla tasolla vuodesta 2011 aina vuoteen 2018 saakka. Vuonna 2019 Etelä-Pohjanmaalla oli yöpymisiä lähes 780 000, mikä oli alueella ennätysvuosi rekisteröidyissä majoituksissa. Ensimmäisenä koronavuotena 2020 rekisteröityjen majoitusten määrä putosi noin 600 000:een, mutta palautui pienen notkahduksen jälkeen lähelle ennätystasoa, ollen kaikkiaan 761 000 yöpymistä vuonna 2021.

Kuvio 7. Rekisteröityjen yöpymisten määrä (1000 vrk) Etelä-Pohjanmaalla 2010–2021.
Lähde: Tilastokeskus (i.a.-c).

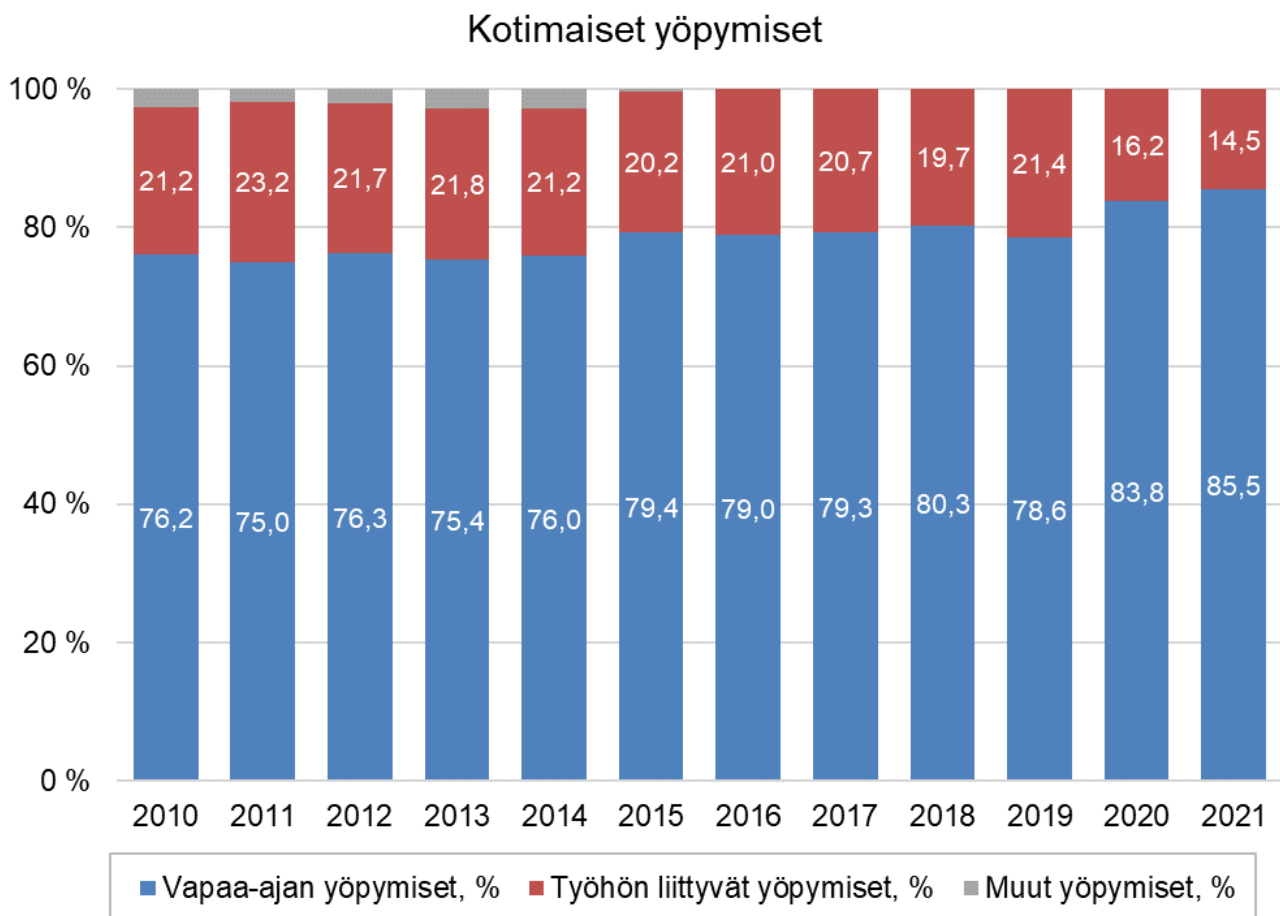
Kuviossa 8 on esitetty rekisteröityjen yöpymisten jakaantumista kotimaisiin ja ulkomaisiin yöpyjiin. Lukumääräisesti ulkomaisia matkailijoita yöpyi tarkastelujaksolla eniten vuonna 2019; yli 45 000 matkailijaa. Toisaalta ulkomaisten yöpyjien määrä Etelä-Pohjanmaalla on ollut koko tarkasteluajanjaksona vuosina 2010–2021 melko vähäinen; 3–6 % kokonaisyöpymisten määrästä.

Kotimaisten ja ulkomaisten matkailijoiden rekisteröityjen yöpymisten määrä Etelä-Pohjanmaalla 2010-2021 (1000 vrk)

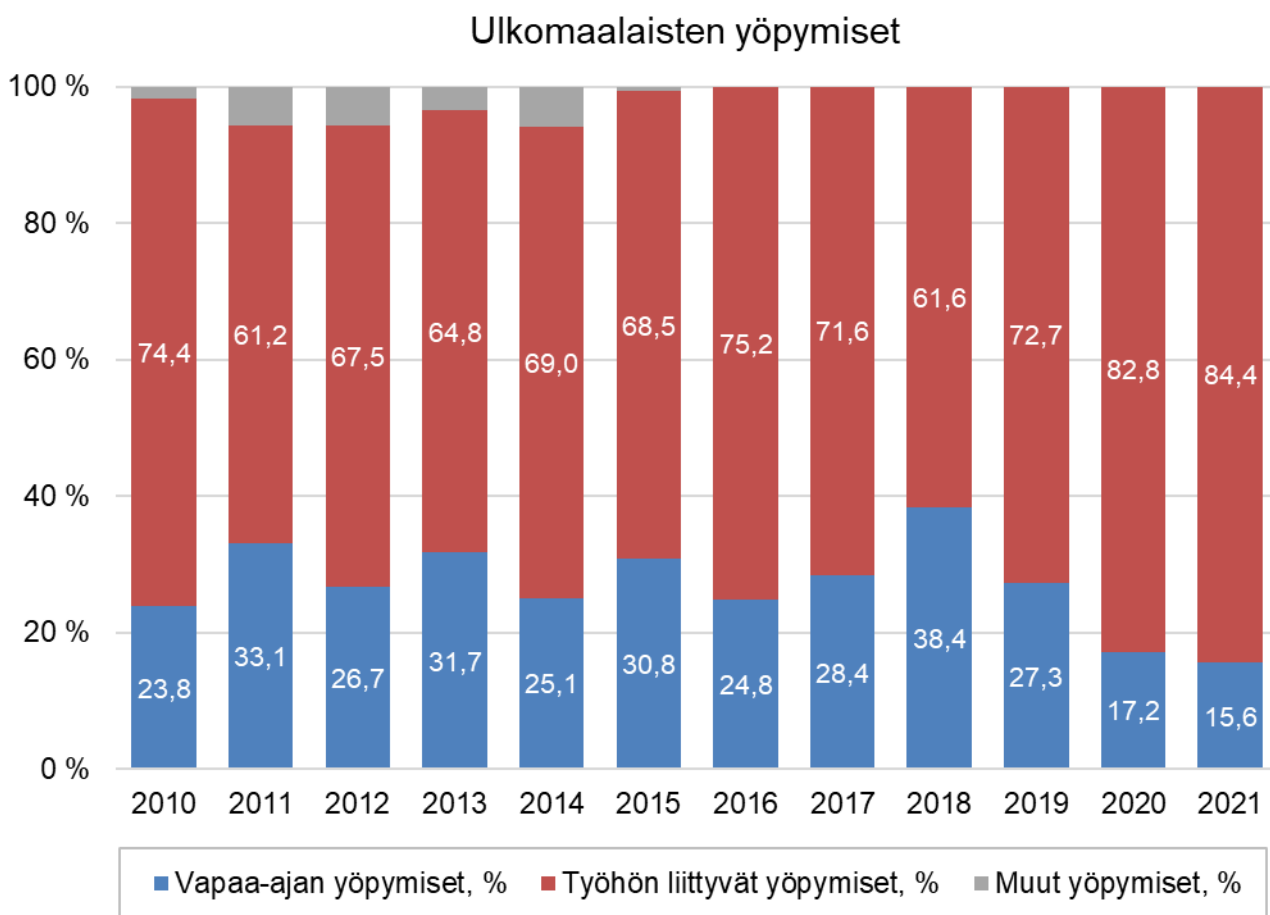
Kuvio 8. Kotimaisten ja ulkomaisten rekisteröityjen yöpymisten määrä (1000 vrk) Etelä-Pohjanmaalla 2010–2021. Lähde: Tilastokeskus (i.a.-c).

Tarkasteltaessa kotimaisten yöpymisten jakaantumista vapaa-ajan ja työhön liittyviin yöpymisiin vuosien 2010 ja 2021 välisenä aikana, on vapaa-aikaan liittyvien yöpymisten määrä hieman kasvanut viimeisen 10 vuoden aikana; noin 75 prosentin tasosta noin 80 prosenttiin. Työhön liittyvät rekisteröidyt yöpymiset ovat pysytelleet noin 20 prosentissa koko noin 10 vuoden tarkastelujakson ajan. Koronavuosina 2020 ja 2021 vapaa-aikaan liittyvien yöpymisten osuus nousi 85 prosentin tasolle ja vastaavasti työhön liittyvät yöpymiset vähenivät selvästi (Kuvio 9).

Kuvio 9. Vapaa-ajan, työhön liittyvät ja muut kotimaiset yöpymiset. Lähde: Visit Finland (i.a.-c).

Ulkomaisten matkailijoiden rekisteröidyt yöpymiset liittyivät enimmäkseen työhön. Työhön liittyvien yöpymisten osuus vaihteli hieman vuosittain 61 prosentista koronavuosien yli 80 prosenttiin (2020 noin 83 % ja 2021 noin 84 %). Ulkomaisten yöpyjien määrä likimain puolittui vuosina 2020 ja 2021 edeltävän vuoden 2019 lukemaan verrattuna, erityisesti tämä näkyi vapaa-ajan matkailijoiden vähentymisenä. Ulkomaisten matkailijoiden yöpymisistä vapaa-ajanmatkailuun liittyi vuonna 2021 vain noin 15 % yöpymisistä. (Kuvio 10).

Kuvio 10. Vapaa-ajan, työhön liittyvät ja muut ulkomaiset yöpymiset. Lähde: Visit Finland (i.a.-c).

Taulukossa 6 on esitetty Etelä-Pohjanmaalle tulleiden ulkomaisten matkailijoiden rekisteröityjen yöpymisten määriä asuinmaittain vuosina 2010, 2015, 2019, 2020 ja 2021. Taulukossa on mukana 20 eri maata vuoden 2019 tulleiden ulkomaisten matkailijoiden määrän mukaan suuruusjärjestyksessä. Vuoden 2019 kolmesta kärjessä olevasta maasta (Thaimaa 10 502, Ruotsi 4 858 ja Viro 4 317 matkailijaa) Thaimaa ja Viro ovat säilyttäneet asemansa vuoden 2021 ennakkotiedon mukaan. Sen sijaan ruotsalaisten yöpyjien määrä

laski noin kolmasosaan verrattuna vuoden 2019 yöpyjien lukumäärään. Vuonna 2021 Thaimaan jälkeen eniten ulkomaisia yöpyjiä Etelä-Pohjanmaalle tuli Puolasta ja kolmanneksi eniten Virossa (yhteensä 13 748). Näistä edellä mainitusta kolmesta maasta tuli enemmän yöpyjiä kuin kaikista muista maista yhteensä. Vastaavasti vuonna 2019 kolmesta kärkimaasta (Thaimaa, Ruotsi, Viro yhteensä 19 677) yöpyjiä tuli selvästi alle puolet ulkomaisista yöpyjistä (noin 43 %).

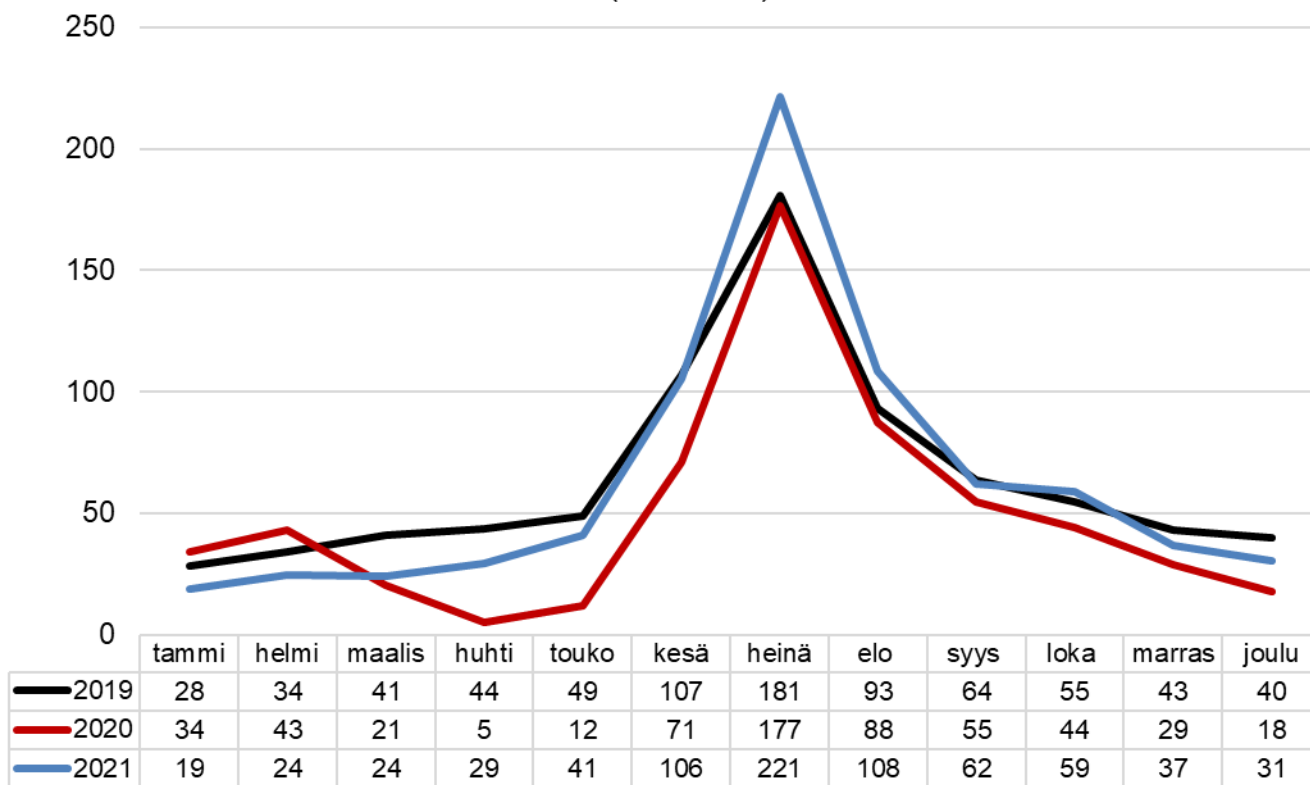
Taulukko 6. Ulkomaisten matkailijoiden yöpymiset Etelä-Pohjanmaalla (TOP20 maat vuonna 2019). Lähde: Visit Finland (i.a.-d).

Asuinmaa	Ulkomaisten yöpymiset Etelä-Pohjanmaalla				
	2010	2015	2019	2020	2021 *
Thaimaa	461	2339	10502	8094	6907
Ruotsi	2344	2526	4858	850	1613
Viro	2379	2483	4317	2802	3078
Saksa	2255	2558	2745	1517	1253
Venäjä	1986	2308	2636	940	610
Italia	1084	1333	2129	586	375
Puola	249	735	1750	367	3763
Ranska	647	421	1459	490	425
Britannia	890	850	1403	853	554
Norja	516	555	1253	552	154
Alankomaat	611	581	1136	291	388
Yhdysvallat (USA)	357	562	974	144	268
Tanska	669	1163	953	751	1256
Latvia	237	200	886	244	237
Japani	345	458	707	169	0
Itävalta	140	152	673	185	324
Kiina ja Hong Kong	272	222	638	173	9
Kiina	240	206	630	173	7
Espanja	262	820	610	177	336
Tsekki	143	345	583	980	362
Sveitsi	287	173	532	167	312

*) v. 2021 luvut ennakkotieto. Tilastokeskus.

Etelä-Pohjanmaalla matkailulle on luonteenomaista voimakas kesäsesonki, joka alkaa kesäkuussa ja jatkuu elokuulle. Tämä näkyy selkeästi kuviossa 11 tarkasteltaessa Etelä-Pohjanmaan rekisteröityjä yöpymisiä kuukausittain. Tarkasteluvuosina 2019–2021 rekisteröidyistä yöpymisistä noin puolet kertyi kolmen kesäkuukauden aikana (kesä-, heinä- ja elokuussa). Vuonna 2021 kesäkuusta elokuuhun rekisteröityjä yöpymisiä tilastoitiin 57 % koko vuoden yöpymisistä. Näin ollen matkailu myös työllistää majoitussektorilla kesäkuukausina selvästi enemmän kuin muina vuodenaikoina. Koronavuonna 2020 oli heinä- ja elokuussa rekisteröityjä yöpymisiä Etelä-Pohjanmaalla likimain saman verran kuin edeltävänä vuonna 2019, ja vuonna 2021 jopa selvästi enemmän. Sen sijaan yöpymisten määrä oli vuoden 2021 muina kuukausina samalla tasolla tai vähäisempää kuin vuonna 2019.

Rekisteröidyt yöpymiset kuukausittain vuosina 2019-2021
(1000 vrk)

Kuvio 11. Rekisteröityjen yöpymisten määrä (1000 vrk) Etelä-Pohjanmaalla kuukausittain vuosina 2019–2021. Lähde: Tilastokeskus. (i.a.-a).

4 MATKAILUN ALUETALOUDELLISET VAIKUTUKSET ETELÄ-POHJANMAALLA

4.1 Matkailun kokonaiskysynnän kehitys Etelä-Pohjanmaalla

Matkailukysyntä kuvaa matkailijoiden tuotteisiin ja palveluihin käyttämää Suomeen ja tässä selvityksessä Etelä-Pohjanmaalle jäävää rahamäärää. Se sisältää sekä matkailijan itsensä että muiden (esimerkiksi työnantajan) maksamat menot. Lisäksi matkailukysyntä sisältää omien vapaa-ajan asuntojen laskennallisen käytön.

Taulukossa 7 on esitetty matkailun kokonaiskysyntä Etelä-Pohjanmaalla vuosittain välillä 2013–2020. Vuoden 2020 luvut ovat ennakkotietoa. Maakunnan matkailun kokonaiskysyntä on pysynyt lähes samalla tasolla vertailun kolmena ensimmäisenä vuotena 2013–2015 ollen lähes 240 miljoonaa euroa per vuosi. Sen sijaan Etelä-Pohjanmaan matkailun kokonaiskysyntä kasvoi noin viidenneksen vuodesta 2015 vuoteen 2019 runsaaseen 290 miljoonaan euroon.

Keväällä 2020 alkoi maailmanlaajuinen koronapandemia. Tuolloin ensimmäisenä koronavuotena matkailun kokonaiskysyntä Etelä-Pohjanmaalla putosi vuoden 2019 huippulukemasta 291 miljoonasta 24 % ollen vuoden 2020 ennakkotiedon mukaan 220 miljoonaa euroa. Taulukossa on esitetty kokonaiskysynnän lisäksi erikseen ulkomainen ja kotimainen matkailukysyntä Etelä-Pohjanmaalla. (Visit Finland, i.a.-a).

Eteläpohjaiset kulttuuri- ja käsi-työosaajat ovat myös tärkeä osa alueen matkailutoimialaa.

Kuva: Iisakki Järvenpää Osakeyhtiö.

Taulukko 7. Matkailun kokonaiskysyntä Etelä-Pohjanmaalla. Lähde: Visit Finland (i.a.-a).

	Vuosi						
	2013	2014	2015	2017	2018	2019	2020*
MATKAILUN KOKONAISKYSYNTÄ							
MATKAILUN KOKONAISKYSYNTÄ, miljoonaa euroa	238	234	237	258	274	291	220
Ulkomainen matkailukysyntä, miljoonaa euroa	20	17	14	17	17	22	10
Kotimainen matkailukysyntä, miljoonaa euroa	218	217	223	241	257	269	211
MATKAILUN KOKONAISKYSYNNÄN JAKAANTUMINEN							
Ulkomaisten matkailijoiden kysyntä yhteensä, osuus matkailun kokonaiskysynnästä (%)	8 %	7 %	6 %	7 %	6 %	7 %	4 %
Kotimainen vapaa-ajan matkailukysyntä yhteensä, osuus matkailun kokonaiskysynnästä (%)	70 %	72 %	76 %	79 %	79 %	80 %	81 %
Kotimainen muu matkailukysyntä (korvatut työmatkat, omat mökit), osuus matkailun kokonaiskysynnästä (%)	21 %	21 %	18 %	15 %	15 %	13 %	14 %

*) v. 2020 luvut ennakkotieto, Tilastokeskus 29.9.2022.

Ulkomaisten matkailijoiden osuus matkailun kokonaiskysynnästä Etelä-Pohjanmaalla on ollut vuosina 2012–2020 melko vähäistä, vaihdellen eri vuosina välillä 4–8 % matkailun kokonaiskysynnästä. Euroina tarkastellen ulkomainen matkailukysyntä oli korkeimmillaan tarkastelujaksolla vuonna 2020 (22 miljoonaa €), mutta suhteellisesti matkailun kokonaiskysynnästä 8 % vuonna 2013 (Taulukko 8). Matkailun kokonaiskysynnän kasvu on kotimaisen matkailukysynnän kasvun ansiota. Lisäksi taulukossa 7 esitetään kotimainen matkailukysyntä jaettuna kotimaiseen vapaa-ajan matkailukysyntään ja kotimaiseen muuhun matkailukysyntään, joka sisältää korvatut työmatkat ja omat mökit. Kotimaisen vapaa-ajan matkailukysynnän osuus matkailusta on ollut vuodesta 2013 (70 %) tasaisessa kasvussa ollen vuonna 2019 noin 80 % ja vuoden 2020 ennakkotiedon mukaan noin 81 %. Vastavasti vuosina 2013 ja 2014 kotimaisen muun matkailukysynnän suhteellinen osuus oli 21 % ja on siitä lähtien laskenut tasaisesti ollen vuoden 2020 ennakkotiedon mukaan 14 %.

Taulukossa 8 on esitetty matkailukysynnän aikaansaama arvonlisäys ja maakunnan kokonaisbruttokansantuote. Matkailun aikaansaama arvonlisäys on kasvanut melko tasaisesti aina vuoteen 2019 saakka, mutta romahti selkeästi koronapandemian alettua vuoden 2020 ennakkotiedon mukaan edellisen 2019 vuoden 103:sta 76 miljoonaan euroon. Bruttokansantuotteella (BKT) tarkoitetaan tuotoksen ja välituotekäytön erotuksena syntyvää arvonlisää. Etelä-Pohjanmaan bruttokansantuote kokonaisuudessaan on kasvanut tasaisesti joka vuosi seitsemän vuoden vertailuajanjaksolla aina viimeiseen tilastointivuoteen 2020 saakka ollen tuolloin 5 728 miljoonaa euroa.

Taulukko 8. Matkailukysynnän aikaansaama arvonlisäys ja BKT Etelä-Pohjanmaalla.
Lähde: Visit Finland (i.a.-a).

MATKAILUARVONLISÄYS JA BKT	Vuosi						
	2013	2014	2015	2017	2018	2019	2020*
Matkailukysynnän aikaansaama arvonlisäys, miljoonaa euroa (sis. työnantajien kulut)	76	74	77	91	95	103	76
Matkailun arvonlisäyksen osuus perushintaisesta BKT:sta, % (sis. työnantajien kulut)	1,6 %	1,5 %	1,5 %	1,8 %	1,8 %	1,9 %	1,4 %
Matkailukysynnän aikaansaama arvonlisäys, miljoonaa euroa (ilman työnantajien kuluja)	60	59	62	75	78	87	57
Matkailun arvonlisäyksen osuus perushintaisesta BKT:sta, % (ilman työnantajien kuluja)	1,2 %	1,2 %	1,2 %	1,5 %	1,5 %	1,6 %	1,2 %
Perushintainen BKT, miljoonaa euroa	4856	4968	5066	5181	5416	5660	5728

*) v. 2020 luvut ennakkotieto, Tilastokeskus 29.9.2022.

Taulukossa 8 esitetty matkailun arvonlisäyksen suhteellinen osuus lasketaan jakamalla kunkin maakunnan matkailukysynnän bruttokansantuotteen aikaansaama arvonlisä maakunnan BKT:lla. Taulukosta voidaan nähdä Etelä-Pohjanmaan matkailun arvonlisäyksen osuuden bruttokansantuotteesta pysyneen tilastoinnin alkuvuodet melko tasaisesti samana ja kasvaneen vuodesta 2017 aina 2019 saakka, kunnes laski koronavuonna 2020 selkeästi. Matkailun aikaansaama arvonlisäyksen kehitys oli Etelä-Pohjanmaalla vuosina

2013–2020 hyvin samansuuntaista kuin matkailun kokonaiskysynnän kehitys, joka on esitetty edellisessä taulukossa 7.

4.2 Vuoden 2021 matkailutulo menomenetelmällä

Tässä luvussa tarkastellaan maakunnan matkailutuloa vuonna 2021 menomenetelmällä eli perustuen aineistoihin, missä on kartoitettu matkailijoiden rahankäyttöä. Vuonna 2021 toteutetun Etelä-Pohjanmaan matkailijaselvityksen mukaan (Tuuri ym. 2021) Etelä-Pohjanmaalla yöpyneet kesämatkailijat käyttivät matkansa aikana rahaa maakunnassa keskimäärin 238 € ja päivämatkailijat 147 € matkailijaa kohti. Vastaavasti talvimatkailijat käyttivät rahaa matkallaan Etelä-Pohjanmaalla selvästi kesämatkailijoita vähemmän; maakunnassa yöpyneet keskimäärin 167 € ja päivämatkailijat 73 € matkailijaa kohti.

Tilastokeskuksen Suomalaisten matkailu -tutkimuksen mukaan Etelä-Pohjanmaalle (tai maakunnan sisäisiä matkoja) vuonna 2021 tehtiin 1,47 miljoonaa päivämataa ja noin 0,9 miljoonaa yön yli matkaa. Rekisteröityjen majoitusvuorokausien mukaan voidaan arvioida noin 57 % matkailijoista olleen Etelä-Pohjanmaalla kesämatkailijoita (kesä-elokuu) ja 43 % talvimatkailijoita (sesongin ulkopuolella syys-toukokuu). Edellä mainittuja tietoja käyttäen voidaan laskea matkailijoiden käyttäneen vuonna 2021 Etelä-Pohjanmaalla matkaillessaan rahaa yhteensä **356 miljoonaa euroa**, mikä summa pitää sisällään myös verot. Jos kulutuksen keskimääräinen arvonlisäveroaste on noin 17 % (noin 30 % tuotteista ja palveluista, joiden verokanta 10 %; 30 % tuotteista ja palveluista, joiden verokanta on 14 % ja 40 % tuotteista ja palveluista, joiden verokanta 24 %, taulukko 10) maakunnan matkailijoiden jättämä rahamäärä maakuntaan **verojen jälkeen oli noin 295 miljoonaa euroa**.

Tässä tutkimuksessa välillisten tulojen arvioinnissa käytettiin karkeaa arviota, jossa välilliset tulovaikutukset ovat puolet välittömistä tulovaikutuksista. Näin arvioiden, välilliset ja välittömät tulovaikutukset vuonna 2021 olivat yhteensä noin 443 miljoonaa euroa. Välillisten tulovaikutusten selvittämiseksi maakunnassa olisi syytä jatkossa tehdä tarkempaa mallinusta esimerkiksi RegFin-aluemallilla.

4.3 Matkailutoimialojen työllisyys

Tässä yhteydessä matkailutoimialojen työllistämisaikutusta mitataan työllisten lukumäärällä, tehdyillä työtunneilla, matkailun aikaansaamalla laskennallisella työllisyydellä, matkailutoimialoilla työskentelevien henkilöiden osuudesta maakunnan kaikista työllisistä. Tilastokeskuksen (2005) mukaan matkailulle tyypilliset toimialat alaluokittain on esitetty liitteessä 1. Seuraavassa on lueteltu matkailulle tyypillisten toimialojen 12 pääryhmää. Lisäksi matkailulle liitännäisiä toimialoja ovat polttoaineiden vähittäismyynti ja polttoaineiden tukkukauppa sekä ei-tyypillisenä toimialana vähittäiskauppa erikoistumattomissa myymälöissä.

Matkailulle tyypillisiä toimialoja ovat:

- Majoitustoiminta
- Vapaa-ajan asuntojen asuminen (vuokraus ja hallinta)
- Ravitsemistoiminta
- Rautateiden henkilöliikenne
- Tieliikenteen henkilökuljetus
- Vesiliikenteen henkilökuljetus
- Lentoliikenteen henkilökuljetus
- Henkilöliikenteen tukitoiminta
- Liikennevälineiden ym. vuokraus
- Matkatoimistot ja vastaavat
- Kulttuuripalvelut
- Urheilu- ja virkistystoiminta

Vuokratyövoima ei sisälly matkailulle tyypillisten toimialojen työllisten lukuihin vaan se luetaan liike-elämän palvelujen työllisyyteen. Myöskään kaupan alan työpaikat eivät ole mukana matkailun työllisyyslaskelmissa. Tämän vuoksi matkailun työllistävä vaikutus on jonkin verran tuloksissa esitettyjä tietoja suurempi.

Matkailutoimialojen työllisyys pysyi Etelä-Pohjanmaalla vuosina 2013–2019 melko samalla tasolla, runsaassa 3 000 henkilössä (Taulukko 9). Matkailutoimialojen tehdyt työtunnit pysyivät Etelä-Pohjanmaalla kyseisellä ajanjaksolla reilussa 5 miljoonassa tunnissa. Eniten tarkastelujaksolla vuosina 2013–2019 työtunteja kertyi vuonna 2013; noin 5,5 miljoonaa tuntia. Myös matkailun aikaansaamat laskennalliset työtunnit ovat pysyneet tasaisesti noin kahdessa miljoonassa tunnissa tilastointivuosina.

Taulukosta 9 nähdään, että myös matkailun aikaansaama laskennallinen työllisyys ja matkailutyövoiman osuus kaikista työllisistä pysyi melko samalla tasolla vuosina 2013–2019. Ensimmäisenä koronavuotena 2020 matkailutoimialojen työllisyys putosi selvästi vuoden 2019 tasosta. Laskua oli 10–20 % hieman indikaattorista riippuen. Matkailu työllisti vuonna 2019 välittömästi tai välillisesti yhteensä 1950 henkilöä käyttäen karkeaa arvioita maakunnassa välillisesti työllistyvien määrän olevan noin 0,5 kertaa välittömästi työllistyvien määrä.

Taulukko 9. Matkailutoimialojen työllisyys Etelä-Pohjanmaalla. Lähde: Visit Finland (i.a.-a).

MATKAILUTOIMIALOJEN TYÖLLISTÄVYYS ETELÄ-POHJANMAALLA	Vuosi						
	2013	2014	2015	2017	2018	2019	2020*
MATKAILUTOIMIALOJEN TYÖLLISYYS (henkilöä)	3200	3000	3000	3000	3100	3150	2600
Matkailutoimialojen tehdyt työtunnit (miljoonaa tuntia)	5,5	5,1	5,2	5,1	5,3	5,2	4,1
Matkailun aikaansaama laskennallinen työllisyys (henkilöä)	1300	1300	1500	1400	1450	1450	1300
Matkailun aikaansaamat laskennalliset työtunnit (miljoonaa tuntia)	2,2	2,2	2,6	2,4	2,5	2,4	2,1
Matkailutyövoiman osuus kaikista työllisistä (%)	3,7 %	3,4 %	3,5 %	3,5 %	3,6 %	3,6 %	3,0 %

*) v. 2020 luvut ennakkotieto, Tilastokeskus 9.8.2022.

Palkkatulovaikutukset on tässä laskettu kertomalla matkailun synnyttämät henkilötyövuodet majoituslalla toimivien mediaanikuukausiansioilla (noin 2650 €) 12,5 kertaa, jotta myös lomarahojen vaikutus saadaan mukaan (Tilastokeskus: Palkkarakenne-tilastot). Tällöin välittömiä palkkatuloja jokaiselle matkailun ansiosta työllistyneelle voidaan laskea kertyneen palkkatuloja keskimäärin noin 33 000 euroa vuodessa. Näin arvioiden Etelä-Pohjanmaalla matkailun ansiosta välittömästi työllistyneille maksettiin vuonna 2019 palkkoja noin 48 miljoonaa euroa (1450 x 33 000 €) ja vuonna 2020 noin 43 miljoonaa euroa. Kaikkiaan matkailualalla vuonna 2019 työllistyneelle 3150 henkilölle voidaan arvioida maksetun palkkoja hieman yli 100 miljoonaa euroa ja matkailumäärän hieman notkahtaessa vuonna 2020 noin 86 miljoonaa euroa.

Laskettaessa matkailun ansiosta työllistyneiden palkoista Etelä-Pohjanmaan kuntiin kertyneitä verotuloja, on laskennassa käytetty maakunnan kunnissa keskimääräistä efektiivistä veroastetta kunnallisverotuksessa (keskimääräinen veroaste vähennysten jälkeen), joka vuonna 2020 oli noin 14 % (Lähde: Kuntaliitto, i.a.). Näin kunnallisverotuloja Etelä-Pohjanmaalla matkailun ansiosta työllistyneiden palkoista (jos kaikki asuisivat Etelä-Pohjanmaalla) arvioitiin vuonna 2020 tulleen noin 6 miljoonaa euroa, ja kaikkien matkailualan työllistämien palkoista noin 12 miljoonaa euroa.

4.4 Tulo- ja työllisyysvaikutukset matkailualan sisällä

Taulukossa 10 on esitetty tuotteittain matkailijoiden euromääräinen kulutus Etelä-Pohjanmaalla ja tuotteeseen käytetyn rahamäärän suhteellinen osuus matkailijoiden kokonaiskulutuksesta maakunnassa vuonna 2019. Tähän matkailijoiden kulutukseen on laskettu mukaan kotimaisten ja ulkomaisten matkailijoiden kulutuksen lisäksi myös työajan korvatut matkakulut ja kulut omien mökkien käytöstä Etelä-Pohjanmaalla.

Näitä tuloksia tarkasteltaessa on hyvä huomioida, että tässä esitetty tarkastelu on **tuote- ja palvelukohtainen näkökulma**, esimerkiksi majoitustoimiala tuottaa sekä majoitus- että ravintolapalveluita.

Matkailukulutuksen arvo Etelä-Pohjanmaalla oli vuonna 2019 kaikkiaan noin 291 miljoonaa euroa (Taulukko 10). Tästä matkailulle tyypillisiin tuotteisiin tai palveluihin käytettiin rahaa noin 177 miljoonaa eli 61 % matkailijoiden kokonaiskulutuksesta. Näistä ravitsemispalveluihin matkailijat kuluttivat 66 miljoonaa (noin 23 %) ja majoituspalveluihin 53 miljoonaa (18 %). Muihin matkailupalveluihin, kuten kulttuuri, urheilu- ja virkistys sekä liikennepalveluihin matkailijat kuluttivat yhteensä noin 57 miljoonaa (20 %). Matkailulle liitännäisiin tuotteisiin matkailijat kuluttivat 46 miljoonaa (16 %) ja matkailulle ei-ominaisiin tuotteisiin 58 miljoonaa (20 %) ja arvoesineisiin noin 11 miljoonaa (3 %).

Taulukko 10. Matkailutilinpidon tyypillisten tuotteiden matkailukulutuksen arvo (eur) ja suhteellinen osuus tuotteiden yhteiskulutuksesta Etelä-Pohjanmaalla vuonna 2019. Lähde: Visit Finland (i.a.-b).

	Matkailukulutus, miljoonaa €	% matkailijoiden kulutuksesta
KULUTUS YHTEENSÄ	291	100,0
KULUTUSTUOTTEET	280	96,2
MATKAILULLE TYYPILLISET TUOTTEET	177	60,8
Majoituspalvelut	53	18,2
Ravitsemispalvelut	66	22,7
Henkilöliikennepalvelut	26	8,9
Matkatoimisto-, matkanjärjestäjä- ja matkaopaspalvelut	3	1,0
Kulttuuripalvelut	13	4,5
Urheilu- ja virkistyspalvelut	15	5,2
MATKAILULLE LIITÄNNÄISET TUOTTEET	46	15,8
Välityspalkkiot (polttoainekauppa)	8	2,7
Polttoaineet (arvosta vähennetty kaupan marginaali)	38	13,1
MATKAILULLE EI-OMINAISET TUOTTEET	58	19,9
Välityspalkkiot (tukku- ja vähittäiskauppa)	17	5,8
Elintarvikkeet ja muut tavarat kaupasta	41	14,1

Tarkasteltaessa vuoden 2021 osalta matkailijoiden rahankäytön jakaantumista eri aloille, jaettiin rahankäytön kohteet tuoteperusteisesti neljään ryhmään; majoitus- ja ravitsemisala, vähittäiskauppa (mukaan lukien polttoaineen myynti), kulttuuri-, virkistys- ym. palvelut sekä liikennepalvelut.

Arvioitaessa matkailutulojen jakautumista näille neljälle toimialalle käytettiin pohjatietona Tilastokeskuksen tilastoja vuoden 2019 matkailutuloista eri tuotteiden kohdalla Etelä-Pohjanmaalla (Taulukko 10). Näin arvioituna eniten toimialoista matkailutuloja kertyi majoitus- ja ravitsemisalalla; 127 miljoonaa (43 % matkailutulosta). Yhteensä neljän toimialan tulo Etelä-Pohjanmaalle oli noin 295 miljoonaa euroa (Taulukko 11).

Taulukko 11. Välitön veroton matkailutulo (eur) vuonna 2021 neljään eri toimialaryhmään jaettuna (arviointiperusteena matkailutulojen jakaumaa vuonna 2019).

Toimialat	Matkailutulot (miljoonaa €) vuonna 2021
Majoitus- ja ravitsemisala	127
Vähittäiskauppa ja polttoaineen myynti	109
Kulttuuri-, virkistys- ym. palvelut	32
Liikennepalvelut	27
Yhteensä	295 milj.

Taulukossa 12 on esitetty tuotteittain matkailijoiden kulutuksen osuus koko tuotteen tarjonnasta Etelä-Pohjanmaalla vuonna 2019. Tämä suhde on laskettu matkailijoiden euromääräisen kulutuksen ja tuotteen koko tuotteen tarjonnasta maakunnassa. Suurin merkitys matkailusta on majoituspalveluille (100 % matkailusta), kulttuuripalveluille (49 %), henkilöliikennepalveluille (42 %), urheilu- ja virkistyspalveluille (38 %) ja ravitsemispalveluille (38 %). Euromääräisesti tarkastellen eniten matkailutuloa kertyi ravitsemispalveluissa (66 miljoonaa). Vastaavasti majoituspalveluissa matkailutuloa syntyi 53 miljoonaa ja matkailulle liitännäisten tuotteiden (mm. polttoaineet) ja matkailulle ei ominaisten tuotteiden kohdalla (mm. vähittäiskauppa) 104 miljoonaa euroa.

Taulukko 12. Tuotekohtainen matkailutarjonta, matkailukulutus (-kysyntä) sekä matkailukulutuksen osuus tarjonnasta Etelä-Pohjanmaalla vuonna 2019. Lähde: Visit Finland (i.a.-b).

	Etelä-Pohjanmaa 2019		
	Tarjonta (ostajan hintaan), miljoonaa €	Matkailu- kulutus, miljoonaa €	Matkailu- kulutuksen osuus tarjonnasta, %
KULUTUSTUOTTEET	13 499	280	2,1
MATKAILULLE TYYPILLISET TUOTTEET	338	177	52,3
Majoituspalvelut	53	53	100,0
Ravitsemis­palvelut	175	66	38,0
Henkilöliikennepalvelut	64	26	41,6
Matkatoimisto-, matkanjärjestäjä- ja matkaopas­palvelut	3	3	99,8
Kulttuuripalvelut	27	13	48,8
Urheilu- ja virkistys­palvelut	40	15	38,1
MATKAILULLE LIITÄNNÄISET TUOTTEET	61	8	12,5
Välityspalkkiot (polttoainekauppa)	38	8	20,0
Polttoaineet (vähennetty kaupan marginaali)		38	
Palvelut (henkilölähiliikenne)	23	0	0,2
MATKAILULLE EI-OMINAISET TUOTTEET	13 100	58	0,4
Välityspalkkiot (tukku- ja vähittäiskauppa)	652	17	2,6
Elintarvikkeet ja muut tavarat kaupasta	12 448	41	0,3

Kun tarkastellaan taulukossa 13 esitettyjä matkailulle tyypillisten toimialojen toimipaikkojen määrän ja henkilöstön määrän kehitystä Etelä-Pohjanmaalla vuodesta 2015 vuoteen 2019 ja 2020, huomataan ravitsemistoiminnassa työntekijöiden määrän kasvaneen vuodesta 2015 (1010 työntekijää) vuoteen 2019 noin 8 % aina 1092 työntekijään. Vuonna 2020 ravitsemisal­an työntekijöiden lukumäärä notkahti koronan mukana vain vähän 1076 työnteki­jään.

Majoitus­alalla toimivien työntekijöiden lukumäärä kasvoi vuodesta 2015 vuoteen 2019 vie­läkin selvemmin, noin 15 % aina 388 työntekijään. Henkilöliikenteessä toimii myös yli

500 henkilöä, mutta työntekijöiden määrä on vähentynyt noin 10 % vuoden 2015 noin 573 työntekijästä vuoden 2020 noin 513 työntekijään.

Matkailun neljännen ison toimialan, urheilutoiminta sekä huvi- ja virkistyspalveluiden työllistävyys on pysynyt samalla tasolla vuodesta 2015 vuoteen 2020, noin 400 työntekijässä, mikäli jätetään vuoden 2019 tilastokummajainen huomioimatta. Muissa selkeästi pienemmillä toimialoilla, matkatoimisto ym. -toiminta, kulttuuri- ja viihdetoiminta sekä liikenne ym. välineiden vuoraus, oli työntekijöiden lukumäärä pienentynyt hieman vuodesta 2015 vuoteen 2020. Myös matkailulle liitännäisellä vähittäiskaupan toimialalla oli työntekijöiden määrä pienentynyt noin 7 % vuoden 2015 noin 4290 työntekijästä vuoden 2020 hieman alle 4000 työntekijään. Samalla vähittäiskaupan toimialalla on myös toimipaikkojen määrä pudonnut viidessä vuodessa noin 17 %.

Taulukko 13. Toimipaikkojen ja henkilöstön lukumäärä matkailun eri toimialoilla Etelä-Pohjanmaalla vuosina 2015, 2019 ja 2020. Lähde: Tilastokeskus (i.a.-g).

Toimiala	Toimipaikkoja			Henkilöstön lukumäärä yhteensä		
	2015	2019	2020	2015	2019	2020
Majoitus	59	76	78	336	388	345
Ravitsemistoiminta	346	345	355	1010	1092	1076
Henkilöliikenne	299	254	242	573	519	513
Matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien toiminta; varauspalvelut	29	24	27	40	32	29
Kulttuuri- ja viihdetoiminta	58	65	67	59	45	37
Urheilutoiminta sekä huvi- ja virkistyspalvelut	136	133	148	401	169	404
Liikenne-, vapaa-ajan-, urheilu- ym. välineiden vuokraus	11	12	10	13	7	3
Vähittäiskauppa (pl. Moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa)	1143	985	950	4290	4171	3990

5 YHTEENVETO

Kuten todettua matkailu on merkittävä työllistäjä ja alueellisesti merkittävä elinkeino Etelä-Pohjanmaalla. Matkailun rooli on iso monella toimialalla. Matkailutulot kasvattavat maakunnan kuntien elinvoimaa ja ylläpitävät monipuolisen palvelurakenteen säilymistä.

Tämän tulo- ja työllisyys selvityksen tulokset perustuvat pääosin Suomen virallisiin Tilastokeskuksen ylläpitämiin tietokantoihin, joissa tärkeimpinä olivat majoitustilastot, toimipaikka-tilastot ja palkkatilastot. Täten nyt muodostettua mallia Etelä-Pohjanmaan matkailun tulo- ja työllisyys selvitykselle voidaan pitää luotettavana. Tilastokeskuksen tietokantojen käyttö tuloksissa mahdollistaa myös luotettavien vuosivertailujen tekemisen.

Aineiston hankinnan hankaluudet

Tässä selvityksessä pääasiallisena lähteenä käytetty Tilastokeskus tilastoi tietoja vain niiltä matkailualan yrityksiltä, joissa on yli 20 vuodepaikkaa. Etelä-Pohjanmaalla on tyypillisesti lukuisia matkailualan yrityksiä, joissa vuodepaikkojen määrä on alle 20 vuodepaikkaa (v. 2020 noin 140 yritystä). Kaikki nämä pienemmät yritykset jäivät siis virallisen tilastoinnin ulkopuolelle.

Suuri osa Tilastokeskuksen matkailuun liittyvistä tietokannoista sisältää kuukausitason tuloksia muutaman kuukauden viiveellä. Toisaalta osassa tietokannoista tuoreimmatkin tiedot ovat parin vuoden takaa. Näitä tiedon puutteita pyrittiin paikkaamaan selvitystyön yhteydessä tehdyllä omalla kyselyllä matkailualan yrityksille. Tämän kyselyn vastauksia ei voitu tässä selvityksessä käyttää heikon vastausprosentin ja huonon edustavuuden takia. Varsinkin yritykset, joiden päätoimiala ei ole matkailu (matkailualalle liitännäiset ja ei-ominaiset toimialat), kokivat vaikeaksi arvioida matkailijoiden osuutta kaikista asiakkaista ja siten myös matkailun tuomaa tulovirtaa yritykselle. Näitä haasteita oli erityisesti vähittäiskaupassa ja polttoaineita myyvillä yrityksillä.

Haasteelliseksi aineiston keruussa osoittautui myös se, että yritykset eivät tuntuneet olevan halukkaita kertomaan koronavuosien 2020 ja 2021 tietoja, vaikka tulokset esitetään selvityksessä kuvioin ja taulukoin täysin anonymisti ja eikä niistä voi tunnistaa yksittäisiä

vastaajia tai yrityksiä. Lisäksi yrityksille kohdistuneita erilaisia kyselyitä koronavuosina oli runsaasti eri toimijoiden toteuttamina, joka vaikutti negatiivisesti vastaushalukkuuteen. Kyselyiden kohderyhmillä voi myös olla haastavaa oivaltaa alueellisten selvitysten merkitys koko maakunnalle sekä toimialalle ja siten sitoutua vastaamiseen.

Tulo- ja työllisyyselvityksen keskeiset tulokset

Maksullisessa majoituksessa tapahtuvien yöpymisten määrän seuraaminen on yksi keskeisempiä matkailun kehityksen mittareita. Yöpymisten määrä ja määrän muutokset antavat kuvaa myös muiden matkailupalveluiden kuin majoituksen kysynnän volyyymistä ja muutoksista. Näin siitä huolimatta, että päivämatoja, jotka eivät sisältäneet yöpymistä, tehtiin Etelä-Pohjanmaalle lähes kaksinkertainen määrä yön yli matkoihin verrattuna.

ETELÄ-POHJANMAAN MATKAILU lukuina

MATKAILUTULO			MATKAILUN TYÖLLISTÄVYYS			VAPAA-AJAN MATKAT				
	v. 2019	v. 2020		v. 2019	v. 2020		v. 2018	v. 2021		
kotimainen	269 M€	211 M€	toimialan työllisyys	3150	2600	päivämatkat	700	1470		
ulkomainen	22 M€	10 M€	matkailun aikaansaama laskennallinen työllisyys	1450	1300	yön yli matkat	1120	900		
yhteensä	291 M€	220 M€	matkailutyövoiman osuus kaikista työllisistä	3,6 %	3,0 %	yhteensä	1820	2370		
	ennakkotieto						(1000 yötä)			
	v. 2021									
	295 M€									
	menomenetelmä									
MATKAILUN TULOVAIKUTUKSET			REKISTERÖIDYT YÖPYMISET			MATKAILUN SESONKI				
	v. 2021		YÖPYJÄT	v. 2019	v. 2020	v. 2021	v. 2019	v. 2020	v. 2021	
	443 M€		kotimaiset	733	574	736	kesäkuu	107	71	106
	välittömät & välilliset		ulkomaiset	46	22	25	heinäkuu	181	177	221
			yhteensä	779	596	761	elokuu	93	88	108
				(1000 yötä)				(1000 rek yötä)		

Kuvio 12. Etelä-Pohjanmaan matkailun tulo- ja työllisyyselvitys. Matkailu lukuina.

Etelä-Pohjanmaalla toimi vuonna 2020 noin 87 majoitusliikettä (38 %) joilla oli vähintään 20 vuodepaikkaa ja 140 alle 20 vuodepaikan majoitusyritystä (62 %). Toisaalta noin puolet Maksullisesta majoituskapasiteetista (vuodepaikoista) kuului Tilastokeskuksen rekisteröitävän majoituksen piiriin. Näiden majoituspalveluita tarjoavien yritysten lisäksi maksullista majoitusta tarjoavat myös yksityishenkilöt esim. vuokraamalla kesämökkejään ja tarjoamalla Airbnb-majoitusta, mikä myös jää Tilastokeskuksen majoitustilastojen ulkopuolelle.

Rekisteröityjä yöpymisiä vuonna 2019 oli Etelä-Pohjanmaalla ennätyselliset 779 000 yöpymistä. Koronavuonna 2020 rekisteröityjen yöpymisten määrä notkahti hieman alle 600 tuhanteen. Vuoden 2021 aikana näiden yöpymisten määrä palasi jälleen lähelle ennätystasoa, noin 761 000 majoitusvuorokauteen.

Etelä-Pohjanmaalla valtaosa rekisteröidyistä yöpymisistä oli kotimaisten matkailijoiden yöpymisiä (96 %) ja ne olivat pääsääntöisesti matkailijoiden vapaa-ajan (85 %) matkoja. Ulkomaisten matkailijoiden matkailu ja yöpymiset olivat vähentyneet reilulla kolmanneksella verrattuna koronaa edeltävään aikaan. Ulkomaisten matkailijoiden matkat Etelä-Pohjanmaalle olivat pääsääntöisesti työmatkoja. Suuri osa vapaa-ajanmatkoista ei näy missään tilastoissa, sillä näiden matkojen yöpymisistä vain noin kolmannes tapahtui maksullisessa majoituksessa ja suurin osa (2/3) ilmaismajoituksessa esimerkiksi sukulaisten tai tuttavien luona tai omilla mökeillä. Rekisteröityjen yöpymisten valossa Etelä-Pohjanmaan matkailussa kesäkuukaudet (kesä-elokuu) ovat selkeä sesonkikausi. Esimerkiksi vuonna 2021 kesällä rekisteröitiin lähes 60 % koko vuoden yöpymisistä.

Etelä-Pohjanmaan matkailun kokonaiskysyntä (kokonaiskustannukset matkan aikana) kasvoi vuoden 2015 noin 240 miljoonasta vuonna 2019 runsaaseen 290 miljoonaan euroon, joka oli ennätys. Ensimmäisenä koronavuotena 2020 matkailun kokonaiskysyntä maakunnassa putosi edeltävän vuoden ennätyslukumasta 24 % ollen vuoden 2020 ennakkotiedon mukaan 220 miljoonaa euroa. Myös matkailun osuus Etelä-Pohjanmaan bkt:sta laski vuonna 2020 1,4 prosenttiin edellisen vuoden 1,9 prosentista. Koko Suomen tasolla matkailun osuus bkt:sta oli vuonna 2020 selvästi enemmän kuin Etelä-Pohjanmaalla, noin 2,7 prosenttia. Matkailun välittömät tulot olivat Etelä-Pohjanmaalla menomenetelmällä mitattuna vuonna 2021 noin 295 miljoonaa, eli likimain samalla tasolla kuin koronaa edeltävänä ennätysvuonna 2019. Välilliset ja välittömät tulovaikutukset olivat vuonna 2021 yhteensä noin 443 miljoonaa euroa.

Matkailuala on iso työllistäjä. Alan työllistävyys näyttää reagoineen samansuuntaisesti matkailun kokonaiskysynnän kanssa. Vuonna 2019 ala työllisti Etelä-Pohjanmaalla noin 3150 työntekijää ja matkailualan työvoiman osuus kaikista työntekijöistä oli 3,6 %. Koronan häiritessä matkailualan toimintaa vuonna 2020 Etelä-Pohjanmaalla alan työllisyys laski noin 2600 työntekijää (laskua noin 17 %) ja työvoiman osuus kaikista työllisistä laski

3,0 prosenttiin. Palkkaa matkailualalla työskenteleville arvioitiin vuonna 2019 maksetun hieman yli 100 miljoonaa ja vuonna 2020 noin 85 miljoonaa euroa, josta kunnallisverotuloja kuntiin arvioitiin kertyneen noin 12 miljoonaa euroa. Matkailu työllisti vuonna 2019 välittömästi tai välillisesti yhteensä 1950 henkilöä.

Matkailutyöllisyys

Etelä-Pohjanmaalla matkailutyöllisyyden osuus oli yksityisen sektorin työllisyydestä alle 5 % vuonna 2019 ollen alhaisin koko Suomen maakunnista. Matkailualan yritysten liikevaihto kasvoi Etelä-Pohjanmaalla vuosina 2014–2019 alle 5 % ja samaan aikaan alan työllisyyden muutos oli negatiivinen, noin -8 %. Näin ollen työn tuottavuus on kasvanut, kun liikevaihto kasvoi ja työllisyys heikkeni saman aikaan. Syksyllä 2021 Suomen kartalla oli kaksi aluetta, Etelä-Pohjanmaa ja Etelä-Karjala, joissa oli ravintola- ja suurtaloustyöntekijöistä paljon pulaa. Koko Suomessa majoitusosalta vaihtoi toimialaa noin joka viides työllinen. Vastaava osuus ravitsemistoiminnasta oli 10 %. Ei-työllisiksi majoitusosalta siirtyi vuoden 2019 aikana noin 20 %. (TEM 2022).

Uusia tutkimusaihe-ehdotuksia matkailun toimialalle

Tulo- ja työllisyys selvitystä laadittaessa on tullut esiin, että matkailutoimialaan liittyen olisi hyvä tutkia Etelä-Pohjanmaan tapahtumien aluetaloudellisia vaikutuksia säännöllisin väliajoin. Selvitykseen liittyen myös maakunnan matkailutulojen kerrannaisvaikutuksia olisi paikallaan selvittää ja mallintaa tarkemmin esimerkiksi RegFin-aluemallilla.

Etelä-Pohjanmaalla on jokaisessa kunnassa paljon vapaa-ajan asuntoja, yhteensä koko maakunnassa reilut 13 000. Näistä vajaan kolmanneksen omistaja asuu muussa kunnassa kuin missä vapaa-ajanasunto sijaitsee. Vapaa-ajan asuntojen ja niiden käyttäjien vaikutusta kuntien elinvoimaan olisi paikallaan selvittää tarkemmin.

Tutkimusaiheita tarkasteltaessa on tarpeellista huomioida paitsi alueellisen niin myös kansallinen matkailutiedon keräämisen tarve ja tavoitteet. Tiedolla johtamisen tueksi Visit Finland on laatinut kansallisen matkailun tiedolla johtamisen toimintamallin. Sen mukaan

isojen ja pienten alueiden tulisi toimia linjassa Visit Finlandin tavoitteiden ja toimenpiteiden kanssa kansallisen yhteistyön mahdollistamiseksi.

Etelä-Pohjanmaan matkailun tiedolla johtamisen kehittämissuunnitelma pitää sisällään muun muassa lyhyen ja pitkän aikavälin tavoitteet toimenpiteineen sekä toimintasuunnitelman lyhyen aikavälin toimenpiteille. Suunnitelmassa on esitetty millaista tietoa tulisi kerätä markkinoinnin ja myynnin seurannan mittaamiseksi sekä matkailun alueellisen toimintaympäristön ja toimialan kehittämisen kuvaamiseksi. Edellä mainitut toimintamalli ja kehittämissuunnitelma antavat hyvän ja konkreettisen lähtökohdan tutkimusten ja selvitysten tekemiselle.

LÄHTEET

- Järvinen, E., Jyllilä, S. & Katajavirta, M. (2021). *Etelä-Pohjanmaan matkailubarometri 2021*. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/744617/Etela-Pohjanmaan_matkailubarometri_2021_tulokset.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Järvinen, E., Jyllilä, S. & Janhunen, J. (2020). *Vieraanvarainen Etelä-Pohjanmaa. Etelä-Pohjanmaan matkailustrategia 2020-2028 ja toimenpide-ehdotukset 2020-2025*. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/353631/EtelaPohjanmaan_Matkailustrategia_20202028.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Kauppila, P. *Matkailun aluetaloudelliset vaikutukset: menetelmänäkökulmia*. Matkailun aluetaloudellisten vaikutusten asiantuntijaseminaari. Rovaniemi 13.12.2011. <http://matkailu.luc.fi/loader.aspx?id=d694fe6a-3014-4510-b4c7-2fb313b023c2>
- Kuntaliitto. *Kuntien veroprosentit (24.2.2019)*. <https://www.kuntaliitto.fi/talous/verotus/kuntien-veroprosentit>
- TEPA-termipankki. *Erikoisalojen sanastojen ja sanakirjojen kokoelma – Sanastokeskus*. <https://termipankki.fi/tepa/fi/haku/matkailuarvonlis%C3%A4ys>
- Tilastokeskus. (2005). *Matkailutoimialojen määritelmä*. https://www.stat.fi/tup/kuntapuntari/kuntap_4_2005_matkailu_maaritelma.html
- Tilastokeskus. (i.a.). *Käsitteet ja määritelmät. Matkailutilinpito*. Helsinki. <https://www.stat.fi/til/matp/kas.html>
- Tilastokeskus. (i.a.-a). *Majoitustilasto. Kuukausittaiset yöpymiset ja saapuneet vieraat asuinmaittain, 1995M01-2022M10**. https://statfin.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_matk/statfin_matk_pxt_11iz.px/table/tableViewLayout1/
- Tilastokeskus (i.a.-b). *Majoitustilastot. Majoitusliikkeiden keskimääräinen vuosikapasiteetti ja sen käyttö, 1995-2022*. https://statfin.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_matk/statfin_matk_pxt_11iy.px/table/tableViewLayout1/
- Tilastokeskus (i.a.-c) *Majoitustilasto. Vuosittaiset yöpymiset ja saapuneet vieraat majoitusliikkeissä, 1995-2022*. https://statfin.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_matk/statfin_matk_pxt_11j1.px/table/tableViewLayout1/
- Tilastokeskus (i.a.-d). *Rakennukset ja kesämökit. Kesämökit alueittain, 1970-2021*. https://statfin.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_rakke/statfin_rakke_pxt_116j.px/table/tableViewLayout1/

- Tilastokeskus. (i.a.-e). *Suomalaisten matkailu: tilaston dokumentaatio*. <https://stat.fi/ti-lasto/smat>
- Tilastokeskus. (i.a.-f). *Suomalaisten matkailu. Yöpymiset majoitusmuodoittain, 2012-2022*. https://statfin.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_smat/stat-fin_smat_pxt_13h3.px/table/tableViewLayout1/
- Tilastokeskus. (i.a.-g). *Yritysten toimipaikat maakunnittain*. https://yritystietopal-velu2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/Kunnittainen_toimipaikkatilasto/Kunnittainen_toimipaikkatilasto_Aikasarjat_uusimmilla_alueluokituksilla_Maakunnittaiset/011_yyytr_pxt_kunto_uusi_mk_003.px/table/tableViewLayout1/
- Tilastokeskus. (i.a.-h). *Yöpymisen sisältäneet kotimaan vapaa-ajanmatkat, 2012-2022*. https://statfin.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_smat/stat-fin_smat_pxt_13fi.px/table/tableViewLayout1/
- Visit Finland. (i.a.-a). *Alueellinen matkailutilinpito. Alueellisen matkailutilinpidon avainluvut*. Tilastotietokanta Rudolf. http://visitfinland.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/VisitFinland/VisitFinland_Alueellinen_matkailutilinpito/010_amp_tau_101.px/table/tableViewLayout1/
- Visit Finland. (i.a.-b). *Alueellinen matkailutilinpito. Kotimainen matkailutarjonta ja -kysyntä*. Tilastotietokanta Rudolf. http://visitfinland.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/VisitFinland/VisitFinland_Alueellinen_matkailutilinpito/050_amp_tau_105.px/table/tableViewLayout1/
- Visit Finland. (i.a.-c). *Majoitustilastot. Vuosittaiset yöpymiset majoitusliikkeen toimialan ja matkan tarkoituksen mukaan, 1995-2022**. Tilastotietokanta Rudolf. http://visitfinland.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/VisitFinland/VisitFinland_Majoitustilastot/visitfinland_matk_pxt_116w.px/table/tableViewLayout1/
- Visit Finland. (i.a.-d). *Majoitustilastot. Vuosittaiset yöpymiset ja saapuneet asuinmaittain, 1995-2022*. Tilastotietokanta Rudolf. http://visitfinland.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/VisitFinland/VisitFinland_Majoitustilastot/visitfinland_matk_pxt_116t.px/table/tableViewLayout1/
- Tuuri, H., Katajavirta, M., Hirvonen, E., Jyllilä, S. & Järvinen, E. (2021). *Etelä-Pohjanmaan matkailijaselvitys 2021*. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. B168. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/704360/B168.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM). (2022). *Ammattibarometri: Työvoimapulasta kärsivien ammattien määrä on noussut koronaa edeltävälle tasolle*. <https://tem.fi/-/ammattibarometri-tyovoimapulasta-karsivien-ammattien-maara-on-noussut-koronaa-edeltaneelle-tasolle>

Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) toimialaraportit. 2021:1. Toimialaraportit. Matkailun suuntana kestävä ja turvallinen tulevaisuus. Työ- ja elinkeinoministeriö. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162841/TEM_2021_01_t.pdf

Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) toimialaraportit. 2022:3. Matkailutoimialan työllisyys muuttuvassa toimintaympäristössä. Työ- ja elinkeinoministeriö. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164064/TEM_2022_3_T.pdf?sequence=1&isAllowed=y

LIITTEET

Liite 1. Matkailulle tyypilliset toimialat, liitännäiset sekä ei-ominaiset toimialat (Lähde: TOL2008).

Matkailulle tyypilliset toimialat:

1. Majoitustoiminta
 - 551 Hotellit
 - 552 Leirintäalueet ja muu majoitustoiminta
2. Vapaa-ajan asuntojen asuminen
 - 70201 Asuntojen vuokraus (osittain)
 - 70202 Asuntojen ja kiinteistöjen hallinta (osittain)
3. Ravitsemistoiminta
 - 553 Ravintolat, kahvilaravintolat ja ruokakioskit
 - 554 Olut- ja drinkkibaarit, kahvilat ja kahvibaarit
 - 555 Henkilöstö- ja laitosruokalat, asiakaspalvelu
4. Rautateiden henkilöliikenne
 - 601 Rautatieliikenne (henkilöliikenteen osuus)
5. Tieliikenteen henkilökuljetus
 - 6021 Muu säännöllinen maitse tapahtuva henkilöliikenne
 - 6022 Taksiliikenne (matkailukysynnästä aiheutuva osuus)
 - 6023 Muu maitse tapahtuva henkilöliikenne (osittain)
6. Vesiliikenteen henkilökuljetus
 - 61 Vesiliikenne (henkilöliikenteen osuus)
7. Lentoliikenteen henkilökuljetus
 - 62 Ilmaliikenne (henkilöliikenteen osuus)
8. Henkilöliikenteen tukitoiminta
 - 632 Muu liikennettä palveleva toiminta
9. Liikennevälineiden ym. vuokraus
 - 711 Autojen vuokraus
 - 712 Muiden liikennevälineiden vuokraus
 - 71402 Urheilu- ja liikuntavälineiden vuokraus
10. Matkatoimistot ja vastaavat
 - 633 Matkatoimistot ja muu matkailua palveleva toiminta
11. Kulttuuripalvelut
 - 92 Virkistys-, kulttuuri- ja urheilutoiminta
12. Urheilu- ja virkistystoiminta
 - 92 Virkistys-, kulttuuri- ja urheilutoiminta

Liitännäiset toimialat:

- 505 Polttoaineiden vähittäiskauppa
- 5151 Polttoainetukkukauppa

Ei-ominaiset toimialat:

- 521 Vähittäiskauppa erikoistumattomissa myymälöissä (osittain)

ISBN 978-952-7317-88-4 (verkkojulkaisu)

SeAMK

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

